

Crna Gora
Ministarstvo evropskih poslova

**XLI KVARTALNI IZVJEŠTAJ O UKUPNIM AKTIVNOSTIMA U OKVIRU
PROCESA INTEGRACIJE CRNE GORE U EVROPSKU UNIJU**

za period januar - mart 2024.

Podgorica, jul 2024. godine

S a d r Ź a j:

1. Politički dijalog Crne Gore i Evropske unije	10
2. Pregovori o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji	17
2.1. Poglavlja pravne tekovine	14
2.2. Informisanje javnosti o procesu pristupanja Evropskoj uniji	27
2.3. Aktivnosti Odbora za evropske integracije Skupštine Crne Gore u pregovaračkom procesu	31
3. Sprovođenje Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju	30
4. Usklađivanje zakonodavstva s pravnom tekovinom EU	31
5. Instrument pretpristupne podrške – IPA	35
5.1. IPA II (2014–2020)	35
5.2. IPA III (2021–2027)	36
5.3. Tvining i Tajeks	45
5.4. Makroregionalne strategije	45

1. Politički dijalog Crne Gore i Evropske unije

XV Međuvladina konferencija između Crne Gore i Evropske unije održana je 29. januara u Briselu. Crnogorsku delegaciju predvodio je predsjednik Vlade Crne Gore Miloško Spajić.

Tokom izvještajnog perioda, najviši zvaničnici Crne Gore imali su određeni broj aktivnosti u oblasti evropske integracije. U nastavku je dat pregled ključnih aktivnosti vezanih za politički dijalog Crne Gore i Evropske unije, koje su imali visoki zvaničnici Crne Gore.

Predsjednik Skupštine Crne Gore Andrija Mandić	<ul style="list-style-type: none"> ○ Međuparlamentarna konferencija o stabilnosti, ekonomskoj koordinaciji i upravljanju u EU održana je, u okviru Evropske parlamentarne sedmice u koorganizaciji EP, Predstavničkog doma i Senata Parlamenta Belgije, u Briselu 12-13. februara 2024.
Predsjednik Vlade Crne Gore Miloško Spajić	<ul style="list-style-type: none"> ○ U Briselu je, 29. 01. 2024, održana XV MVK CG-EU, tokom koje je prepoznat napredak zemlje, pohvaljena imenovanja u pravosuđu i istaknuto da se u narednom periodu očekuju konkretni rezultati, kako bi u najkraćem roku bio dobijen IBAR i kako bi bio otpočet proces zatvaranja pregovaračkih poglavlja. Crnogorsku delegaciju predvodio je predsjednik Vlade Miloško Spajić. ○ Predsjednik Vlade Spajić se 14. 02. 2024. u Briselu sastao sa predsjednikom ES Šarlom Mišelom i predsjednicom EK Ursulom Fon der Lajen. Na sastancima je istaknuto da Crna Gora može računati na punu podršku EU i Evropskog savjeta u izazovnom radu koji Vladi predstoji uz zadovoljstvo što se nakon sto dana rada Vlade može konstatovati da je Crna Gora u potpunosti fokusirana na ispunjavanje ciljeva za pristupanje EU. ○ Plenarna sjednica Evropskog ekonomskog i socijalnog komiteta (EESC) održana je 14-15. 02. 2024. Na sjednici EESC PV Spajić je ukazao da proširenje predstavlja logičan korak naprijed za demokratiju u Evropi i da period koji je pred nama moramo iskoristiti da se pripremimo za članstvo.
Ministar vanjskih poslova Filip Ivanović	<ul style="list-style-type: none"> ○ Ministarski sastanak zemalja Grupe prijatelja Zapadnog Balkana održan je u Rimu, 05. 02. 2024. godine. Crnogorsku delegaciju predvodio je mvp Ivanović. Tema je bila jačanje koordinisanog pristupa nad prioritetnim pitanjima, kojim povodom su orgnizovane dvije sesije: 1. Zajednički rad na ubrzanju procesa evropskih integracija zemalja Zapadnog Balkana; 2. Rast i integracija: doprinos privatnog sektora.

	<ul style="list-style-type: none"> ○ Sastanak ministara vanjskih poslova zemalja C5 održan je 26. 03. 2024. Ovom prilikom su predstavnici C5 zemalja ministru Ivanoviću prenijeli snažne poruke podrške Crnoj Gori na evropskom putu.
<p>Potpredsjednik Skupštine Boris Pejović, Glavni pregovarač Zenović</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ U Strazburu je, 14-15. 03. 2024. održan sastanak POSP. Ovom prilikom istaknut je značaj fokusiranosti svih političkih aktera u Crnoj Gori glavnom spoljno-političkom cilju zemlje - članstvu u EU. Sastanku je prisustvovao i Glavni pregovarač Predrag Zenović koji je predstavio stanje pristupnih pregovora i odnosa između Crne Gore i Unije i napredak u oblasti reforme vladavine prava, uključujući imenovanja u pravosuđu, borbu protiv korupcije i organizovanog kriminala i slobode medija.
<p>Ministarstvo evropskih poslova</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ 30. 01. 2024. Ministarka Gorčević imala je u Briselu sastanke sa poslanikom Evropskog parlamenta i izvjestiocem za Crnu Goru, Toninom Piculom, zamjenikom direktora Evropske službe za vanjske poslove (EEAS) Markom Makovecom i šefom Jedinice za Crnu Goru i Srbiju u Generalnom direktoratu Evropske komisije za susjedsku politiku i politiku proširenja, Majklom Milerom. Ministarka je upoznala sagovornike sa ostvarenim rezultatima u prva tri mjeseca rada Vlade, kao i sa ključnim zadacima i planiranim aktivnostima usmjerenim na ispunjenje obaveza koje će voditi finalizaciji pregovaračkog procesa. ○ 22.02.2024. Ministarka Gorčević i glavni pregovarač Predrag Zenović imali su sastanak sa Majklom Milerom i njegovim timom. ○ 13.02.2024. Ministarka Maida Gorčević učestvovala na neformalnom sastanku ministara evropskih poslova država Zapadnog Balkana posvećenom Mapi puta i pravim akcijama u vezi sa Planom rasta. Ministri evropskih poslova država Zapadnog Balkana su se saglasili da Plan rasta predstavlja ključnu platformu za ubrzanje integracije u jedinstveno tržište EU i ukupne reforme u procesu pristupanja EU. ○ 28.02.2024. u Podgorici održan je sastanak ministarke Gorčević sa evropskim komesarom za proširenje Oliverom Varhelijem. Sagovornici su se saglasili se da će sredstva iz Plana rasta za Zapadni Balkan biti značajna podrška ispunjenju obaveza i približavanju standardima i kvalitetu života u EU. ○ 29.02.2024. Ministarka je učestvovala na ministarskom sastanku "Plan rasta: rast i konvergencija za Zapadni Balkan" koji je održan u Tirani. Ministarka Gorčević predstavila je reformske mjere, aktivnosti, indikatore i rezultate koje je Crna Gora planirala kroz nacrt Reformske agende za Instrument EU za reformu i rast. Sastanku ministara evropskih poslova zemalja Zapadnog Balkana su koopredsjedavali generalni direktor Direktorata za susjedstvo i pregovore o proširenju, Gert Jan Kopman i glavna pregovaračica za vođenje pretpripravnih pregovora Republike Albanije, Majlinda Duka.

Bilateralni odnosi

U izvještajnom periodu nastavljeno sa jačanjem bilateralne saradnje.

➤ Bosna i Hercegovina

Pokrenuto je rješavanje dugogodišnjeg bilateralnog pitanja sa Bosnom i Hercegovinom vezano za korišćenje hidropotencijala Bilećkog jezera. Razgovori sa predstavnicima bosanskohercegovačkog entiteta Republike Srpske o ovom pitanju rezultirali su dogovorom da će preduzeće Hidroelektrane na Trebušnjici retroaktivno od 1. januara 2024. isplaćivati Opštini Nikšić naknadu za potopljeno zemljište na godišnjem nivou.

➤ Republika Albanija

Ministar za Evropu i vanjske poslove Republike Albanije Iglji Hasani boravio je u posjeti Crnoj Gori 18. 01. 2024. godine. Održane su bilateralne političke konsultacije Ministarstva vanjskih poslova Crne Gore i Ministarstva za Evropu i vanjske poslove Republike Albanije 25. 03. 2024. godine.

➤ Republika Kosovo

Političke bilateralne konsultacije između Ministarstva vanjskih poslova Crne Gore i Ministarstva vanjskih poslova i dijaspore Republike Kosovo održane su 26. marta 2024. u Prištini, Republika Kosovo. Sagovornici su razmotrili niz tema iz oblasti bilateralne i multilateralne saradnje, a ocijenjeno je da bi u predstojećem periodu akcenat trebalo staviti na unaprjeđenje ekonomske saradnje i infrastrukturne povezanosti, te istaknuto da će Crna Gora, kao i do sada, nastaviti da pruža podršku Republici Kosovo u integracionim procesima.

➤ Republika Italija

Ministar vanjskih poslova Crne Gore, dr Filip Ivanović, na poziv italijanskog homologa, boravio je u prvoj zvaničnoj posjeti Rimu, 5-6. februara 2024. godine. Ministar Ivanović je prisustvovao i sastanku Grupe „Prijatelji Zapadnog Balkana” koji je održan 5. 02. 2024. godine.

Multilateralna saradnja

➤ Saradnja sa Ujedinjenim nacijama (UN)

U izvještajnom periodu Crna Gora je nastavila da unapređuje saradnju sa sistemom UN, kako na međunarodnom tako i na nacionalnom planu.

Kao članica Savjeta za ljudska prava za period 2022-2024. godine, tokom izvještajnog perioda učestvovala na 55. zasijedanju Savjeta za ljudska prava. Ministar vanjskih poslova dr Filip Ivanović učestvovao je na Segmentu na visokom nivou 55. zasijedanja Savjeta za ljudska prava (HRC), koji je održan u Ženevi, u periodu od 26. do 28. februara

2024. godine. Tokom boravka u Ženevi, ministar Ivanović je takođe održao bilateralne sastanke sa visokim komesarom UN-a za ljudska prava Volkerom Turkom, predsjednikom HRC-a Omarom Zniberom, zamjenikom premijera i ministrom vanjskih poslova Kazahstana Muratom Nurtleuom, ministrom vanjskih poslova i iseljenika Palestine Rijadom Malkijem, zamjenikom ministra vanjskih poslova Kostarike Alehandrom Solanom, zamjenikom ministra vanjskih poslova Argentine Leopoldom Sahoresom i bivšim predsjednikom Švajcarske Alenom Bersetom. Pored toga, imao je kraće susrete sa ministrom vanjskih poslova Estonije Margusom Tsahkneom, ministarkom vanjskih poslova Nizozemska Hanke Bruins Slot i ministarkom međunarodnih odnosa i saradnje Južne Afrike Grejs Naledi Mendisom Pandor. Takođe, ministar je učestvovao na događaju povodom dvogodišnjice ruske invazije na Ukrajinu, koji je organizovan od strane stalnih misija SAD-a i Ukrajine, kao i na prijemima Estonije i Južne Afrike. Prilikom kosponsorisanja i glasanja o rezolucijama, pored nacionalnih prioriteta, između ostalog, Crna Gora se usklađivala sa pozicijom Evropske unije.

Na nacionalnom nivou, saradnja sa sistemom UN se odvija u okviru modela „Djelujući kao jedan“. Saradnja se odvija kroz implementaciju Okvira saradnje Vlade Crne Gore i UN sistema za održivi razvoj za period 2023-2027. godine. Pomenuti okvir u potpunosti je usaglašen sa Agendom 2030 i evropskom agendom. U pomenutom okviru definisana su tri strateška prioriteta:

- 1) Inkluzivan ekonomski razvoj i održivost životne sredine,
- 2) Razvoj ljudskog kapitala, smanjenje ranjivosti i socijalna inkluzija,
- 3) Socijalna kohezija, upravljanje usmjereno na ljude, vladavina prava i ljudska prava.

Realizovane inicijative u okviru tri strateška prioriteta predstavljaju dobru osnovu za dalje produbljivanje saradnje u cilju ispunjavanja ciljeva održivog razvoja u Crnoj Gori. Nakon dobijanja IBAR-a i ulaska Crne Gore u završnu fazu integracionog puta, pitanja poput dalje izgradnje crnogorskog društva, zasnovanog na demokratskim vrijednostima, vladavini prava i poštovanju osnovnih ljudskih prava i sloboda ostaju ključni prioritet.

➤ Saradnja sa OEBS-om i Savjetom Evrope

Saradnju Crne Gore sa OEBS-om nastavlja da karakteriše kvalitetna saradnja i intenzivan i konstruktivan dijalog visokih zvaničnika, u skladu sa jednim od ključnih prioriteta crnogorske vanjske politike, koji se ogleda u jačanju uloge naše države na multilateralnom planu.

Tokom izvještajnog perioda, ministar vanjskih poslova dr Filip Ivanović učestvovao je 24. februara 2024. godine na ojačanom sastanku Stalnog savjeta OEBS-a (u virtuelnom formatu) posvećenom obilježavanju druge godišnjice od početka agresije Ruske Federacije na Ukrajinu. U periodu od 6-7. marta, direktor ODIHR-a Mateo Mekaći boravio je u zvaničnoj posjeti Crnoj Gori, kada se sastao sa visokim zvaničnicima Crne Gore, kao i sa predstavnicima skupštinskog Odbora za sveobuhvatnu izbornu reformu, tokom kojih

su istaknuti ključni aspekti reformskih procesa u Crnoj Gori i snažna posvećenost Vlade Crne Gore u domenu izbornog zakonodavstva.

Odnos Crne Gore sa Savjetom Evrope u izvještajnom periodu karakterisala je kvalitetna i intenzivna saradnja na ekspertskom i političkom nivou. Sadržajna je bila saradnja na finalizaciji seta medijskih zakona kao i projektima koji pružaju značajnu podršku našim institucijama u reformskim procesima i ispunjavanju najviših evropskih standarda u domenu vladavine prava, najviše kroz projekte koji se sprovode kroz Horizontal Facility – Zajednički program Evropske unije i Savjeta Evrope za Zapadni Balkan i Tursku i ROMACTED.

Predsjednik Crne Gore Jakov Milatović boravio je 22-24. januara 2024. u Strazburu, u zvaničnoj posjeti Savjetu Evrope. Ovom prilikom predsjednik Crne Gore obratio se na plenarnom zasijedanju Parlamentarne skupštine Savjeta Evrope, a održao je i odvojene sastanke sa predsjednikom Parlamentarne Skupštine Savjeta Evrope Teodorosom Rusopopulosom, generalnom sekretarkom Savjeta Evrope Marijom Pejčinović Burić, Komesarkom Savjeta Evrope za ljudska prava Dunjom Mijatović i predsjednicom Evropskog suda za ljudska prava Šifrom O'Liri (Siofra O'Leary).

Delegacija Evropskog komiteta za sprečavanje mučenja i nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja Savjeta Evrope (CPT), predvođena predsjednikom Alanom Mičelom, boravila je u periodu 15-16. februar 2024. u posjeti Crnoj Gori, kojom prilikom su realizovani sastanci sa potpredsjednikom Vlade za bezbjednost, unutrašnju politiku, evropske i vanjske poslove Aleksom Bečićem, ministrom unutrašnjih poslova Danilom Šaranovićem, vrhovnim državnim tužiocem Miloradom Markovićem i predstavnicima Ministarstva pravde.

Komesarka Savjeta Evrope za ljudska prava Dunja Mijatović boravila je u periodu 19-20. mart 2024. u zvaničnoj posjeti Crnoj Gori, u sklopu koje je obavila razgovore sa predsjednikom Crne Gore Jakovom Milatovićem, predsjednikom Vlade Milojkom Spajićem, ministrom vanjskih poslova dr Filipom Ivanovićem, ministrom pravde Andrejem Milovićem i ministrom ljudskih i manjinskih prava Fatmirom Gjekom. To je ujedno bila posljednja zvanična posjeta Dunje Mijatović nekoj od država članica Savjeta Evrope u kapacitetu komesarke za ljudska prava.

➤ Saradnja u okviru regionalnih organizacija i inicijativa

Regionalna saradnja je opredjeljena kao jedan od prioriteta vanjske politike Crne Gore i važan katalizator za ostvarivanje naših drugih vanjskopolitičkih prioriteta.

Crna Gora aktivno učestvuje u brojnim regionalnim organizacijama i inicijativama koje doprinose zajedničkoj vanjskoj i bezbjednosnoj politici, posebno u kontekstu evropskih integracija i regionalne stabilnosti.

Tokom izvještajnog perioda, izdvajamo sastanke u okviru najvažnijih regionalnih organizacija i inicijativa, na kojima su učestvovali predstavnici Ministarstva vanjskih poslova:

1) Proces saradnje u jugoistočnoj Evropi (SEECp) i Savjet za regionalnu saradnju (RCC)

- Sastanak političkih direktora SEECp-a, 7. marta 2024. u Skoplju;
- Sastanak Trojke SEECp-a, RCC-ja i EU, 18. marta 2024. u onlajn formatu;
- Sastanak Borda RCC-ja, 18. marta 2024. u onlajn formatu.

2) Unija za Mediteran (UzM)

- Sastanak visokih zvaničnika Unije za Mediteran 22. februara 2024. godine u Barseloni.

3) Fondacija Ana Lind

- Sastanak Borda guvernera Fondacije Ana Lind održan je 22. februara 2024. godine u Barseloni

4) Centralnoevropska inicijativa (CEI)

- Crna Gora je podržala inicijativu osnivanja "Konvencije o jačanju CEI", na osnovu odluka donijetih na Ministarskom sastanku (22. novembar 2023, Kišinjev) i Konferenciji predsjednika parlamenata (26-27. novembar 2023, Kišinjev). Prvi sastanak Konvencije, uz učešće predstavnika MVP i Skupštine CG, održan je 12. februara u Trstu.
- Sastanak Komiteta nacionalnih koordinatora CEI održan je 29. februara u Trstu;

5) Jadransko-jonska inicijativa i EUSAIR

- Sastanci Komiteta visokih zvaničnika JJI i Upravnog odbora EUSAIR održani su u Zagrebu, 21-23. februara.

6) Fond za Zapadni Balkan

- Inicijalni sastanak povodom predstavljanja aktivnosti u okviru BiH predsjedavanja održan je u Sarajevu, 13. marta.

7) Regionalna inicijativa za migracije, azil i izbjeglice (MARRI)

- Sastanak sa direktoricom MARRI Regionalnog centra održan je 21. marta 2024. u Podgorici
- Vanredni sastanak Komiteta MARRI održan je 26. marta 2024. u Podgorici.

8) Berlinski proces

- Sastanak nacionalnih koordinatora za Berlinski proces (Sherpas) održan je u Tirani, 29. februara, dok je pripremni sastanak uoči ministarskog sastanka i Samita Berlinskog procesa održan u Sarajevu 14. marta.
- Prvi sastanak novoformiranog Radnog tima za koordinaciju aktivnosti u okviru Berlinskog procesa održan je 22. marta 2024. godine u Podgorici.

9) Centar za bezbjednost (Racviac)

- Ministar vanjskih poslova Crne Gore dr Filip Ivanović sastao se sa direktorom RACVIAC-a Konstantin-Mihailom Grigorijem u Podgorici, 19. marta. Na sastanku je razgovarano o aktivnostima koje sprovodi Racviac i o mogućnostima saradnje sa Centrom za sajber kapacitete u Podgorici.

10) Inicijativa Tri mora (3SI)

- Crna Gora je izrazila spremnost za dobijanje statusa partnera/učesnika u Inicijativi Tri mora, budući da smo zemlja koja pripada jadranskom regionu i koja je najnaprednija u procesu evropskih integracija. S tim u vezi, predsjednik Crne Gore je uputio **13. februara 2024. godine** pismo predsjedniku Litvanije u kojem je zatražena podrška za pristupanje Crne Gore ovoj inicijativi.

Restriktivne mjere

Kao kandidat za članstvo u Evropskoj uniji (EU), Crna Gora se stoprocentno usklađuje sa Zajedničkom vanjskom i bezbjednosnom politikom EU-a. Na toj liniji, Crna Gora se kontinuirano pridružuje restriktivnim mjerama koje usvaja Savjet EU-a i spovodi aktivnosti kojima se te mjere pravno transponuju u domaće zakonodavstvo.

U vremenskom intervalu od 1. januara do 31. marta 2024. godine, Vlada je usvojila **Odluku o uvođenju međunarodnih restriktivnih mjera utvrđenih Odlukama Savjeta Evropske unije s obzirom na stanje u Sirijskoj Arapskoj Republici („Službeni list Crne Gore“, broj 14/24).**

Tokom navedenog vremenskog perioda, preduzete su aktivnosti u cilju pravnog transponovanja **13. paketa sankcija prema Ruskoj Federaciji**, usvojenog 23. februara, koje su zbog složenosti procedure pravnog usaglašavanja s odlukama Savjeta EU-a finalizovane u II kvartalu.

U pogledu pripreme Predloga zakona o restriktivnim mjerama, u izvještajnom periodu su nastavljene inter-institucionalne aktivnosti radi finalizacije teksta. Krajem februara i početkom marta 2024. godine, u okviru Instrumenta tehničke pomoći i razmjene

informacija Evropske komisije (TAIEX), organizovana je ekspertska misija podrške Crnoj Gori (angažovana dva eksperta iz Slovenije i Letonije) radi formulisanja Nacrta zakona u skladu sa pravnim standardima i smjericama EU-a. Takođe, održana je javna rasprava o Nacrtu zakona o restriktivnim mjerama (u periodu od 21. februara do 14. marta 2024. godine). Način sprovođenja javne rasprave je bio kroz dostavljanje primjedbi, predloga i sugestija na Nacrt zakona, kao i organizovanje okruglog stola 5. marta 2024. godine. Tokom javne rasprave nije bilo dostavljenih primjedbi, predloga i sugestija niti učesnika na organizovanom okruglom stolu. Izvještaj o predmetnoj javnoj raspravi sačinjen je i objavljen 21. marta 2024. godine.

2. Pregovori o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji

2.1. Poglavlja pravne tekovine

Ukupan bilans rezultata Crne Gore u dosadašnjem toku pregovaračkog procesa su otvorena sva 33 pregovaračka poglavlja, od kojih su tri privremeno zatvorena.

U izvještajnom periodu, u procesu pregovora realizovane su sljedeće aktivnosti:

Vlada je 24. 01. 2024. godine donijela odluke o obrazovanju pregovaračkih radnih grupa za pripremu i vođenje pregovora o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji za oblast pravne tekovine Evropske unije koje se odnose na pregovaračka poglavlja: 23 – Pravosuđe i temeljna prava i 24 – Pravda, sloboda i bezbjednost.

Vlada je 08. 02. 2024. godine donijela odluke o obrazovanju pregovaračkih radnih grupa za pripremu i vođenje pregovora o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji za oblast pravne tekovine Evropske unije koja se odnose na pregovaračka poglavlja: 3 – Pravo osnivanja preduzeća i sloboda pružanja usluga, 4 – Sloboda kretanja kapitala, 5 – Javne nabavke, 6 – Privredno pravo, 7 – Pravo intelektualne svojine, 8 – Konkurencija, 9 – Finansijske usluge, 11 – Poljoprivreda i ruralni razvoj, 13 – Ribarstvo, 14 - Saobraćajna politika, 15 – Energetika, 16 – Porezi, 17 – Ekonomska i monetarna unija, 18 – Statistika, 20 – Preduzetništvo i industrijska politika, 21 – Trans-evropske mreže, 22 – Regionalna politika i koordinacija strukturnih instrumenata, 25 – Nauka i istraživanje, 26 – Obrazovanje i kultura, 28 – Zaštita potrošača i zdravlja, 29 – Carinska unija, 32 – Finansijski nadzor i 33 – Finansijske i budžetske odredbe.

Vlada je 15. 02. 2024. godine donijela odluke o obrazovanju pregovaračkih radnih grupa za pripremu i vođenje pregovora o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji za oblasti pravne tekovine Evropske unije koja se odnose na pregovaračka poglavlja: 1 – Sloboda kretanja robe, 2 – Sloboda kretanja radnika, 10 – Informatičko društvo i mediji, 12 – Bezbjednost hrane, veterinarstvo i fitosanitarni nadzor, 19 – Socijalna politika i zapošljavanje, 27 – Životna sredina i klimatske promjene, 30 – Vanjski odnosi i 31 – Vanjska, bezbjednosna i odbrambena politika.

*U oblasti **reforme javne uprave**, imajući u vidu neophodnost vršenja kontinuiranog monitoringa, Vlada je usvojila Informaciju o aktivnostima koje se sprovode u procesu javne uprave. Vlada je donijela Odluku o dopuni Odluke o obrazovanju Savjeta za reformu javne uprave, čijom dopunom je u članstvo Savjeta uključena Asocijacija menadžera Crne Gore i savjetnica predsjednika Vlade za ekonomsku politiku. Kada je u pitanju kadrovska politika, aktivirana je Nova IT platforma koja vizuelno predstavlja broj zaposlenih u javnoj upravi na centralnom i lokalnom nivou u skladu s sa Strategijom reforme javne uprave aktivirana. Takođe, Vlada je usvojila Akcioni plan zapošljavanja za 2024. s Izvještajem o realizaciji Akcionog plana zapošljavanja za 2023. i donijela djelimični Kadrovski plan za organe državne uprave i službe Vlade za 2024.*

Vlada je 19. 01. 2024. godine usvojila Informaciju o aktivnostima koje se sprovode u procesu javne uprave. Reforma javne uprave, pored vladavine prava i ekonomskih reformi, predstavlja jedan od tri ključna stuba u procesu proširenja Evropske unije. Cilj reforme je da se uspostave standardi na svim nivoima funkcionisanja javne uprave, od kreiranja i implementacije javnih politika, kadrovskog planiranja, upravljanja kadrovima i službeničkog sistema, standarda kvaliteta u pružanju usluga i funkcionisanja javne uprave.

Vlada je 24. 01. 2024. godine donijela Odluku o izmjeni Odluke o varijabilnom dijelu zarade. Izmjenom je propisano da se varijabilni dio zarade zaposlenom može isplatiti jednom u tri mjeseca u iznosu od 50% minimalne neto zarade. Takođe, varijabilni dio zarade zaposlenom za rad od javnog interesa može se isplatiti na mjesečnom nivou u iznosu od 70% minimalne zarade, uz saglasnost Vlade. Na istoj sjednici, Vlada je usvojila Analizu funkcionisanja sistema lokalne samouprave u Crnoj Gori. Analiza je ukazala na potrebu reforme sistema lokalne samouprave i sa aspekta funkcionisanja (uvođenja blagog politipskog sistema i uvođenja planske decentralizacije) i sa aspekta finansiranja (razmatranje mogućnosti reforme sistema finansiranja lokalne samouprave, kao i regionalnog razvoja, na način da jedinice lokalne samouprave u skladu sa svojim specifičnom privrednom aktivnošću unaprijede sopstvene izvore finansiranja). Takođe, u Analizi je data ocjena stanja u odnosu na sve aspekte: dosadašnja decentralizacija, kadrovski i finansijski kapaciteti, međuopštinska saradnja, odnosi centralnog i lokalnog nivoa, kao i preporuke koje se odnose na unapređenje normativnog okvira kojim je uređen sistem lokalne samouprave, obuke, implementaciju zakonskih obaveza, kao i koordinaciju između centralnog i lokalnog nivoa.

Vlada je 02. 02. 2024. godine donijela Odluku o dopuni Odluke o obrazovanju Savjeta za reformu javne uprave. U skladu sa zaključkom Savjeta sa sjednice od 26. decembra 2023, dopunom je u članstvo Savjeta uključena Asocijacija menadžera Crne Gore i savjetnica predsjednika Vlade za ekonomsku politiku.

Sastanak Koordinacionog tijela za upravljanje procesom digitalne transformacije održan je 05. 02. 2024. godine na kom je razmatran status projekta „eUsluge i digitalna infrastruktura kao mjera odgovora na COVID-19”, u cilju unapređenja digitalizacije javne uprave kroz razvoj platformi i složenih e-usluga, uspostavljanja efikasnog i održivog integrisanog sistema pojednostavljenih elektronskih procedura za građane i preduzeća, razvijanja i implementacije instrumenata u cilju kontinirane promocije benefita digitalne transformacije, kao i podizanja svijesti građana o postojanju i sadržaju elektronskih usluga javne uprave. Konstutitivna sjednica Koordinacionog tijela za upravljanje procesom digitalne transformacije održana je 22. 03. 2024. godine na kojoj je usvojen je Izvještaj o realizaciji Akcionog plana Strategije digitalne transformacije, za 2023. sa ciljem definisanja daljih prioriteta i formiranja podtimova za izradu novog AP za period 2024-2025.

Nova IT platforma koja vizuelno predstavlja broj zaposlenih u javnoj upravi na centralnom i lokalnom nivou u skladu s sa Strategijom reforme javne uprave aktivirana je 06. 02. 2024. godine IT platforma pruža prikaz podataka o broju zaposlenih saglasno opsegu utvrđenom Instrukcijama za vođenje evidencije o broju zaposlenih u koju ne spadaju privredne društva u većinskom vlasništvu države i opština. Prema podacima IT platforme u martu 2024. na centralnom nivou bilo je 46,727 zaposlenih, a na lokalnom nivou 7,103 zaposlenih.

Vlada je 22. 02. 2024. godine donijela Odluku o izmjenama i dopunama Odluke o obrazovanju Komisije za praćenje realizacije Srednjoročnog programa rada Vlade 2024 - 2027. i godišnjih programa rada Vlade. Dopunama ove Odluke definišu se novi zadaci Komisije, kako bi se u njen rad uključila predstavica Kancelarije za održivi razvoj u Generalnom sekretarijatu Vlade, u interesu postizanja veće usklađenosti sektorskih strateških dokumentata, iz tematskog dijela Programa, sa Nacionalnom strategijom održivog razvoja. Novi zadaci Komisije podrazumijevaju i efikasnije prikupljanje podataka o korišćenju donatorskih sredstava u ministarstvima, na osnovu dostavljenih podataka članova Komisije, u cilju što potpunijeg sagledavanja finansijskih aspekata sprovođenja Srednjoročnog programa rada Vlade 2024 – 2027 i godišnjih programa rada Vlade i sprovođenje reformskih aktivnosti koje doprinose realizaciji njenih prioriteta i ciljeva. Takođe, izmjena Odluke je i izraz neophodnosti da članovi Komisije koriste Informacioni sistem za praćenje i izvještavanje o realizaciji SPRV (ISPI).

Vlada je 21. 03. 2024. godine usvojila Akcioni plan zapošljavanja za 2024. s Izvještajem o realizaciji Akcionog plana zapošljavanja za 2023. Riječ je o osnovnom instrumentu aktivne politike zapošljavanja, kojim su utvrđene mjere i aktivnosti usmjerene ka ostvarivanju ciljeva definisanih Nacionalnom strategijom zapošljavanja, za period od godinu dana. Planirane aktivnosti imaju za cilj da prate smjernice Evropske komisije u dijelu implementacije politike zapošljavanja, a koje trebaju da unaprijede stanje na tržištu rada.

Vlada je 28. 03. 2024. godine donijela Djelimični Kadrovski plan za organe državne uprave i službe Vlade za 2024. Budući da nijesu svi organi dostavili nacрте kadrovskih planova pristupilo se donošenju Djelimičnog karovskog plana, dok su organi koji nijesu dostavili nacрте i obezbijedili saglasnost Ministarstva finansija zaduženi da pripreme i Upravi za ljudske resurse dostave navedene dokumente.

U poglavlju 23 – Pravosuđe i temeljna prava, u dijelu koji se odnosi na pravosuđe, Vlada je obrazovala Savjet za podsticanje daljeg razvoja i primjene medijacije i drugih načina alternativnog rješavanja sporova čiji je zadatak, između ostalog, praćenje i unapređenje primjene alternativnog načina rješavanja sporova, kao i podnošenje Vladi inicijativa, predloga i mišljenja u cilju unapređenja u ovoj oblasti. U oblasti borbe protiv korupcije, Vlada je obrazovala Nacionalni savjet za borbu protiv korupcije, čiji su zadaci priprema i praćenje sprovođenja Strategije za borbu protiv korupcije, kao i davanje preporuka Vladi za preduzimanje mjera i aktivnosti od značaja za borbu protiv korupcije i unapređenje normativnog okvira za prevenciju korupcije. U oblasti temeljnih prava, treba istaći utvrđivanje Predloga zakona o izmjenama i dopuni Zakona o obligacionim odnosima, kao i Predloga zakona o izmjenama Zakona o vanparničnom postupku, čijim izmjenama se pristupilo zbog potrebe usaglašavanja sa Zakonom o životnom partnerstvu lica istog pola. Nadalje, u oblasti slobode izražavanja, Vlada je usvojila šesti Izvještaj o radu Komisije za praćenje postupanja nadležnih organa u istragama slučajeva prijetnji i nasilja nad novinarima, ubistava novinara i napada na imovinu medija za period od 23. juna do 30. novembra 2023. godine, u kojem su dopunjeni postojeći i dodati novi slučajevi napada na novinare/ke, kao i date opšte preporuke nadležnim organima u cilju poboljšanja djelotvornosti istraga i izbjegavanja nekažnjivosti za napade na novinare.

U oblasti **pravosuđa**, Vlada je 18. 01. 2024. godine donijela Odluku o obrazovanju Savjeta za podsticanje daljeg razvoja i primjene medijacije i drugih načina alternativnog rješavanja sporova. Savjetom predsjedava ministar pravde, a njegov je zadatak, između ostalog, praćenje i unapređenje primjene alternativnog načina rješavanja sporova, kao i podnošenje Vladi inicijativa, predloga i mišljenja u cilju unapređenja u ovoj oblasti. Vlada je 02. 02 2024. godine donijela Odluku o izmjeni Odluke o obrazovanju Komisije za izradu Građanskog zakonika, zbog novih kadrovskih rješenja koja su uslijedila izborom 44. Vlade. Savjetom, takođe, predsjedava ministar pravde dok zadatak Komisije obuhvata kodifikaciju građanskog prava, unapređenje postojećih zakonskih rješenja i njihovo međusobno usaglašavanje, kao i usaglašavanje sa ratifikovanim međunarodnim konvencijama i standardima, pravom EU i praksom Evropskog suda za ljudska prava. Nadalje, s ciljem poboljšanja kapaciteta Sudskog savjeta, Vlada je 21. 03. 2024. godine usvojila Informaciju o ustupanju na trajno korišćenje opreme Sekretarijatu Sudskog savjeta, koja podrazumijeva nabavku računarske opreme. Ovim povodom, zaduženo je Ministarstvo pravde da sprovede postupak zapisničke primopredaje sa Sekretarijatom Sudskog savjeta za navedenu opremu.

U oblasti **borbe protiv korupcije**, Vlada je 22. 02. 2024. godine donijela Odluku o obrazovanju Nacionalnog savjeta za borbu protiv korupcije koji čini predsjednik, zamjenik predsjednika i 21 član, pri čemu je predsjednik po funkciji potpredsjednik Vlade za politički sistem, pravosuđe i antikorupciju, a njegov zamjenik ministar pravde. Zadaci Savjeta su da, između ostalog, pripremi i prati sprovođenje Strategije za borbu protiv korupcije i daje preporuke Vladi za preduzimanje mjera i aktivnosti od značaja za borbu protiv korupcije i unapređenje normativnog okvira za prevenciju korupcije. Vlada je 21. 03. 2024. godine utvrdila Predlog zakona o potvrđivanju Međunarodnog sporazuma o razmjeni podataka u svrhe izjava o imovini, kojim Crna Gora iskazuje spremnost za dalje unapređenje sistema sprečavanja i suzbijanja korupcije i opredijeljenost za unapređenje mehanizama međunarodne–regionalne saradnje na tom polju. Svrha Sporazuma je sprečavanje korupcije uz pomoć direktne administrativne razmjene podataka koji se odnose na prijavljenu imovinu između strana potpisnica Sporazuma. U smislu osiguranja odgovarajućih uslova rada za sudije i tužioce, 21. 03. 2024. godine Vlada je donijela Odluku o izmjenama Odluke o specijalnom dodatku, kojom je predsjedniku suda, sudijama, savjetnicima i referentima u Vrhovnom sudu Crne Gore, Apelacionom sudu Crne Gore i Višem sudu u Podgorici, kao i vrhovnom državnom tužiocu, državnom tužiocu, savjetniku i referentu u Vrhovnom državnom tužilaštvu koji postupaju i rade u predmetima organizovanog kriminala, korupcije, pranja novca, terorizma i ratnih zločina pravo na specijalni dodatak uvećano sa 45% na 60% osnovne zarade.

U oblasti **temeljnih prava**, Vlada je 08. 02. 2024. godine usvojila Izveštaj o radu Komisije za praćenje postupanja nadležnih organa u istragama slučajeva prijetnji i nasilja nad novinarima, ubistava novinara i napada na imovinu medija za period od 23. juna do 30. novembra 2023. godine. Šestim po redu Izveštajem dopunjeni su postojeći slučajevi i dodati su novi slučajevi napada na novinare/ke, a date su i opšte preporuke nadležnim organima u cilju poboljšanja djelotvornosti istraga i izbjegavanja nekažnjivosti za napade na novinare, kao i u cilju vrednovanja učinka tužilaca i policajaca u istragama napada na novinare prilikom napredovanja u službi. Vlada je 22. 02 2024. godine donijela Odluku o obrazovanju Operativnog tima za borbu protiv nasilja u porodici i nasilja nad ženama, čiji je cilj da doprinese primjeni Zakona o zaštiti od nasilja u porodici i efikasnijoj zaštiti žrtve nasilja. Tim će razmotriti praksu u predmetnoj oblasti i kroz analizu reprezentativnih slučajeva i odgovarajućih izvještaja, informacija i mišljenja, raditi na utvrđivanju daljih smjernica i inicijativa za svrsishodne promjene na planu javnih politika i institucionalne prakse u oblasti sprečavanja i zaštite od svih oblika porodičnog nasilja i nasilja nad ženama, uključujući i slučajeve ugovorenih dječjih brakova, sa posebnim, primarnim fokusom na postupanje i rad Uprave policije. Na istoj sjednici, Vlada je usvojila Izveštaj Ministarstva ljudskih i manjinskih prava o radu i stanju u upravnim oblastima zajedno sa Izveštajem JU Centar za očuvanje i razvoj kulture manjina Crne Gore za 2023. godinu. Prvi sadrži prikaz realizacije Programa i Zaključaka Vlade Crne Gore iz 2023. godine, izvršavanja zakona i drugih propisa, preduzetih mjera i njihovih rezultata u oblastima za koje je osnovano Ministarstvo, dok drugi predstavlja izvještaj o radu Centra za 2023.

godnu (osnovan 2017), nad čijim radom Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava vrši nadzor. Nadalje, na istoj sjednici, Vlada je usvojila i Izveštaj o radu Koordinacionog tijela za praćenje sprovođenja Deklaracije partnera Zapadnog Balkana o integraciji Roma/kinja u sklopu procesa proširenja Evropske unije za 2023. godinu. Zadaci Koordinacionog tijela su da prati i razmatra sprovođenje Deklaracije u oblastima obrazovanja, stanovanja, zdravstvene zaštite, zapošljavanja, rješavanja pravnog statusa, zaštite od diskriminacije i planiranja budžetskih sredstava u vezi sa integracijom Roma i Egipćana, kao i da Vladi o stanju u predmetnim oblastima podnosi pomenuti izvještaj. Vlada je 07. 03. 2024. godine usvojila Informaciju o zasjedanju Savjeta UN za ljudska prava (HRC) tokom 2023. godine i učešću Crne Gore kao članice Savjeta, u kojoj se, pored ostalog, navodi da je Crna Gora, na sjednicama Savjeta tokom 2023. godine (druga godina mandata), imala zapaženo djelovanje i ostvarila mjerljive rezultate, i to: istupanjem na interaktivnim dijalozima, generalnim debatama, panel diskusijama i povodom usvajanja rezolucija; izdavanjem zajedničkih izjava; učešćem u pregovorima, konsultacijama i draftiranju rezolucija. Vlada je 14. 03. 2024. godine utvrdila Predlog zakona o izmjenama i dopuni Zakona o obligacionim odnosima, kao i Predlog zakona o izmjenama Zakona o vanparničnom postupku, čijim izmjenama se pristupilo zbog potrebe usaglašavanja sa Zakonom o životnom partnerstvu lica istog pola. Izmjenama zakona propisuju se ista prava i obaveze za životne partnere lica istog pola, kao što je predviđeno za bračne supružnike, u oblastima: naknade štete, rokova zastarjelosti, kod raskida ili opoziva ugovora o poklonu, ugovora o ustupanju, raspodjeli imovine za života, ugovora o doživotnom izdržavanju i ugovora o osiguranju, u postupcima oduzimanja i vraćanja poslovne sposobnosti, unosa podataka u smrtovnicu, prekida kod raspravljanja zaostavštine, prisustvu svjedoka pri sastavljanju sudskog testamenta i sadržini rješenja o nasljeđivanju. Vlada je 21. 03. 2024. godine utvrdila Predlog zakona o potvrđivanju Konvencije Međunarodne organizacije rada o ukidanju nasilja i uznemiravanja broj 190. Konvencijom se ujednačavaju standardi koji se odnose na područje zaštite od nasilja i uznemiravanja svih sudionika u svijetu rada, čime se dopunjuje i unapređuje stanje u ovoj oblasti i omogućavaju dostojni uslovi za rad. Ona sadrži prvu međunarodnu definiciju nasilja i uznemiravanja u svijetu rada, uključujući rodno zasnovano nasilje, a primjenjuje se u javnom i privatnom sektoru, formalnom i neformalnom sektoru, i urbanom i ruralnom području.

U poglavlju 24 – Pravda, sloboda i bezbjednost, u cilju usklađivanja sa standardima EU u oblasti međunarodne zaštite, utvrđen je Predlog zakona o izmjenama Zakona o međunarodnoj i privremenoj zaštiti stranaca, a nastavljena je primjena međunarodnih restriktivnih mjera u skladu s vanjskom i bezbjednosnom politikom EU. Specijalno državno tužilaštvo je, u saradnji sa Specijalnim policijskim odjeljenjem i drugim nadležnim organima, nastavilo s konkretnim aktivnostima na planu borbe protiv organizovanog kriminala. Među procesuiranima su dva bivša čelnika Upave policije, kao i pripadnici ove službe.

U oblasti **migracija i azila**, Vlada je 01. 03. 2024. godine usvojila Informaciju u vezi statusa lica iz Ukrajine pod privremenom zaštitom u Crnoj Gori i donijela Odluku o izmjeni i dopuni Odluke o odobravanju privremene zaštite licima iz Ukrajine do 11. 03. 2025. godine, ako nije isteklo vrijeme od dvije godine od dana odobravanja privremene zaštite. Kako je jedan broj raseljenih lica iz Ukrajine koja imaju status stranca pod privremenom zaštitom u Crnoj Gori iscrpio zakonske mogućnosti produženja privremene zaštite u trajanju od dvije godine, Vlada je 21. 03. 2024. utvrdila Predlog zakona o izmjenama Zakona o međunarodnoj i privremenoj zaštiti stranaca, u dijelu koji se odnosi na produženje privremene zaštite, u skladu sa odlukama Savjeta Evropske unije, a sve u cilju postizanja standarda EU u oblasti međunarodne zaštite.

Na planu primjene **međunarodnih restriktivnih mjera**, Vlada je 21. 03. 2024. donijela Odluku o uvođenju međunarodnih restriktivnih mjera, utvrđenih odlukama Savjeta Evropske unije s obzirom na vojnu podršku Islamske Republike Iran ruskoj agresiji na Ukrajinu, kojima se Crna Gora pridružila, u skladu sa vanjskopolitičkim prioritetom usaglašavanja sa Evropskom unijom, u oblasti zajedničke vanjske i bezbjednosne politike.

U oblasti **vanjskih granica**, Vlada je 28. 03. 2024. donijela Akcioni plan za sprovođenje Strategije integrisanog upravljanja granicom za period 2020-2024. godine, za 2024. godinu, i usvojila Izveštaj o implementaciji Akcionog plana u 2023. godini, s ciljem daljeg napretka na usklađivanju sa obavezama iz procesa pregovora sa EU i implementaciji pravila u oblasti granične kontrole, u skladu s odredbama Šengenskog zakonika o granicama i standardima za upravljanje vanjskim granicama EU.

U dijelu **sprečavanja pranja novca**, Vlada je 22. 02. 2024. donijela Odluku o obrazovanju Koordinacionog tijela za zaštitu unapređenje javnog interesa u oblasti priređivanja igara na sreću. Jedan od zadataka ovog tijela je priprema Predloga mjera za zaštitu i unapređenje javnog interesa u oblasti priređivanja igara na sreću, a naročito radi smanjenja identifikovanih rizika od pranja novca u ovoj oblasti.

Na planu **policijske saradnje**, Vlada je 24. 01. 2024. donijela Uredbu o uslovima i načinu izbora, pravima i obavezama policijskog oficira za vezu. Realizacijom Uredbe omogućiće se upućivanje policijskih službenika na rad u međunarodne organizacije u svojstvu policijskog oficira za vezu. Na taj način omogućava se ostvarivanje policijske saradnje na operativnom i strateškom nivou sa međunarodnim organizacijama, u skladu sa međunarodnim ugovorom.

Kada je u pitanju **borba protiv organizovanog kriminala**, Vlada je 14. 03. 2024. donijela Odluku o obrazovanju Koordinacionog tijela za popis oduzete robe u Slobodnoj zoni „Luka Bar“, s ciljem koordinacije i organizacije popisa zaplijenjenih cigareta, sačinjavanja plana popisa oduzete robe u Slobodnoj zoni „Luka Bar“ i predlaganja mjera za uništenje zakonito oduzete robe. Donošenjem pomenute odluke, Crna Gora pokazuje spremnost da efikasno odgovori na svaki pokušaj nelegalne trgovine u Slobodnoj zoni „Luka Bar“ i jača povjerenje građana u institucije sistema.

Kada je u pitanju **bilans rezultata**, Specijalno državno tužilaštvo je, u saradnji sa Specijalnim policijskim odjeljenjem i drugim nadležnim resorima, nastavilo s konkretnim aktivnostima na planu borbe protiv organizovanog kriminala. Naime, Specijalno državno tužilaštvo je 10. 01. 2024. podiglo optužnicu protiv poznatog crnogorskog biznismena i još tri lica, zbog osnovane sumnje da su pet miliona eura koristili protivno njihovoj namjeni i tako grubo povrijedili ovlašćenja u pogledu upravljanja, raspolaganja i korišćenja imovinom, dok su u istom predmetu trojica okrivljenih optužena za krivično djelo pranje novca. Osim navedenog, u opsežnoj zajedničkoj akciji Specijalnog državnog tužilaštva i Specijalnog policijskog odjeljenja koja je realizovana u periodu 19 - 20. 02. 2024. godine uhapšeno je 11 osoba, među kojima nekoliko starješina odnosno pripadnika policije, kao i doskorašnji suvlasnik poznate crnogorske kompanije. Oni se sumnjiče da su počinili krivična djela stvaranje kriminalne organizacije, krijumčarenje, pranje novca i zloupotrebu službenog položaja. Takođe, 21. 03. 2024. godine dva lica su procesuirana zbog stvaranja kriminalne organizacije i sumnje da su imali ulogu u ubistvu i pokušaju ubistva na Cetinju 2019. U izvještajnom periodu, procesuirana su i dva nekadašnja direktora Uprave policije - jednom se na teret stavlja zloupotreba službenog položaja, dok je drugi obuhvaćen optužnicom kojom se 15 osoba tereti za krivično djelo stvaranje kriminalne organizacije, krijumčarenje, pranje novca i zloupotrebu službenog položaja.

U okviru **pregovaračkog poglavlja 1 – Sloboda kretanja robe**, a u vezi sa drugim završnim mjerilom, Vlada je 24. 01. 2024. utvrdila Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o biocidnim proizvodima, 22. 02. 2024. godine Zakon o računanju vremena koji prenosi Direktivu 2000/84/EZ Evropskog parlamenta i Savjeta o ljetnjem računanju vremena i 07. 03. 2024. Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o građevinskim proizvodima.

U okviru **pregovaračkog poglavlja 2 - Sloboda kretanja radnika**, Vlada je 21. 03. 2024. utvrdila Predlog zakona o potvrđivanju Sporazuma između Crne Gore i Republike Albanije o socijalnom osiguranju.

U okviru **pregovaračkog poglavlja 7 – Pravo intelektualne svojine**, Vlada je 02. 02. 2024. godine utvrdila Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o autorskom i srodnim pravima, što je na liniji ispunjenja drugog završnog mjerila. Takođe, Vlada je 08. 02. 2024. godine utvrdila Predlog zakona o potvrđivanju Ženevskog akta Lisabonskog sporazuma o imenima porijekla i oznakama geografskog porijekla.

U okviru **pregovaračkog poglavlja 8 – Konkurencija**, u oblasti državne pomoći, u dijelu zakonodavnog okvira, donijet je Pravilnik o izmjeni Pravilnika o listi pravila državne pomoći kojim je preuzeta Regulativa Komisije (EU) 2023/2831 od 13. decembra 2023. o primjeni čl. 107 i 108 Ugovora o funkcionisanju Evropske unije na de minimis pomoć i Regulativa Komisije (EU) 2023/2832 o primjeni čl. 107 i 108 Ugovora o funkcionisanju Evropske unije na de minimis pomoć koja se dodjeljuje privrednim društvima koja pružaju usluge od opšteg ekonomskog interesa („Sl. list CG”, br. 26/2024).

U okviru **pregovaračkog poglavlja 10 – Informatičko društvo i mediji**, Crna Gora je 15. 03. 2024. godine objavila Javni konkurs u okviru programa “Digitalna Evropa - Mreža evropskih digitalnih inovacionih habova za pridružene zemlje“ za predselekciju kandidata iz Crne Gore. Program “Digitalna Evropa” teži da premosti jaz između istraživanja digitalnih tehnologija i njihove primjene na tržištu, te da podstakne digitalnu transformaciju društva, privrede i države. Za Crnu Goru učešće u Programima Unije predstavlja značajan korak u ispunjavanju kriterijuma za pristupanje EU u oblastima nauke, kulture, obrazovanja, zapošljavanja, preduzetništva i inovacija.

U okviru **pregovaračkog poglavlja 12 – Bezbjednost hrane, veterinarstvo i fitosanitarni nadzor**, Vlada je 24. 01. 2024. godine usvojila Peti izvještaj o realizaciji Nacionalnog programa za unaprjeđenje kvaliteta sirovog mlijeka sa planom za postupanje sa neusaglašenim sirovim mlijekom (novembar 2022 - novembar 2023), Programa čijim se usvajanjem u 2017. godini ispunio prvi dio prvog završnog mjerila.

U okviru **pregovaračkog poglavlja 13 – Ribarstvo**, Vlada je 28. 03. 2024. godine usvojila Strategiju razvoja sektora ribarstva 2024-2029 sa Akcionim planom za prenošenje, implementaciju i sprovođenje pravne tekovine EU. Strategija predstavlja temeljni planski dokument politike koji utvrđuje ciljeve i prioritete za razvoj sektora ribarstva i akvakulture Crne Gore, način postizanja tih ciljeva, vremenski okvir kao i finansijska sredstva neophodna za njihovo postizanje, oblasti posebnog razvoja, kao i međusobni odnos i aktivnosti organa državne uprave uključenih u sprovođenje Strategije.

U okviru **pregovaračkog poglavlja 14 – Saobraćajna politika i 21 – Trans-evropske mreže**, Vlada je 14. 03. 2024. godine donijela Program izgradnje, rekonstrukcije, održavanja i zaštite magistralnih i regionalnih puteva za 2024. godinu s Izvještajem o realizaciji Programa redovnog i investicionog održavanja, rekonstrukcije i izgradnje magistralnih i regionalnih puteva za 2023. godinu.

U okviru **pregovaračkog poglavlja 18 – Statistika**, Vlada je 28. 03. 2024. godine utvrdila Predlog zakona o popisu poljoprivrede 2024. s ciljem dobijanja harmonizovanih, međunarodno uporedivih podataka o strukturi poljoprivrednih gazdinstva na nivou Crne Gore i povezivanje informacija o strukturi sa informacijama o proizvodnim metodama, mjerama ruralnog razvoja, agroekološkim aspektima i drugim povezanim informacijama u skladu sa novim EU standardima. Predloženim propisom donosi se set pravila za pripremu, organizovanje i sprovođenje popisa poljoprivrede. Na istoj sjednici Vlada je usvojila i Izvještaj o izvršenju Godišnjeg plana zvanične statistike za 2023. godinu, Završni izvještaj o sprovođenju Strategije razvoja zvanične statistike 2019 - 2023. godina, Izvještaj o izvršenju Programa zvanične statistike za period 2019 - 2023. godina, kao i Izvještaj o izvršenim poslovima Popisa stanovništva, domaćinstava i stanova u 2023. godini i o utrošenim sredstvima obezbijedenim iz Budžeta Crne Gore. Sve navedeno je od značaja za ispunjenje I završnog mjerila u ovom poglavlju.

U okviru **pregovaračkog poglavlja 19 – Socijalna politika i zapošljavanje**, Vlada je 15. 02. 2024. godine utvrdila Predlog zakona o zaštiti od jonizujućih zračenja, radijacionoj i

nuklearnoj sigurnosti i bezbjednosti. Akcioni plan zapošljavanja za 2024. godinu usvojen je 21. 03. 2024. godine.

U okviru **pregovaračkog poglavlja 20 - Preduzetništvo i industrijska politika**, Savjet za inovacije i pametnu specijalizaciju je odobrio i početak pripreme nove Strategije pametne specijalizacije, koja je zvanično otpočela 26. 02. 2024. godine, uz podršku Udruženog istraživačkog centra Evropske komisije (JRC). Pored toga, Savjet je 25. 03. 2024. godine usvojio Izvještaj o realizaciji Akcionog plana za sprovođenje Operativnog programa za implementaciju Strategije pametne specijalizacije 2021-2024. za 2023. U pogledu obaveze uspostavljanja javnog registra državnih preduzeća, Registar državnih preduzeća je objavljen na sajtu Ministarstva finansija 29. 02. 2024. godine, u Excel formatu.

U okviru **pregovaračkog poglavlja 22 - Regionalna politika i koordinacija strukturnih instrumenata**, održani su prvi sastanci sa predstavnicima Delegacije EU u Crnoj Gori, DG NEAR i DG REGIO, kao i angažovanim ekspertima iz država članica EU, kako bi se mapirale aktivnosti vezane za početak revizije Akcionog plana za ispunjavanje zahtjeva kohezivne politike EU. Dodatno, analizirane su preporuke godišnjeg izvještaja Evropske komisije za ovo poglavlje, kako bi se koncipirao plan njihovog ispunjavanja za naredni period. Nadalje, pripremljena je metodologija za ažuriranje Akcionog plana za ispunjavanje zahtjeva kohezivne politike EU, čije je donošenje planirano do kraja 2024. godine. Sjednica Pregovaračke radne grupe održana je 11. 03. 2024. godine, kada je predstavljena Metodologija za ažuriranje Akcionog plana za ispunjavanje zahtjeva kohezivne politike EU, te dogovorena buduća dinamika u tom procesu, kao i predstavljene obuke i sastanci koji će se realizovati u narednom periodu u cilju jačanja kapaciteta IPA struktura i njihovoj spremnosti za buduće korišćenje strukturnih fondova.

U okviru **poglavlja 27 – Životna sredina i klimatske promjene**, u cilju ispunjenja obaveza iz petog završnog mjerila Evropskoj komisiji je 11. 01. 2024. godine godine Sedamnaesti tromjesečni izvještaj o nivou implementacije mjera za zaštitu Ulcinjske solane oktobar – decembar 2023 („Sl. list CG”, br. 21/24). U cilju ispunjenja obaveza iz šestog završnog mjerila, Ministarstvo turizma, ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera je 07. 02. 2024. godine donijelo Pravilnik o izmjeni Pravilnika o načinu klasifikacije, pakovanja i označavanja hemikalije u skladu sa globalno harmonizovanim sistemom UN („Sl. list CG”, br. 17/24). U cilju ispunjenja obaveza iz četvrtog završnog mjerila, Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede je 07. 03. 2024. godine donijelo Program ispitivanja kvaliteta voda za kupanje.

U okviru **pregovaračkog poglavlja 29 – Carinska unija**, donijet je Pravilnik o bližim uslovima i načinu izdavanja odobrenja za privremeno iznošenje kulturnih dobara u inostranstvo („Sl. list CG”, broj 26/24) kojim je izvršeno potpuno usklađivanje sa Regulativom 2019/880 o unosu i uvozu kulturnih dobara, a u cilju ispunjenja obaveza u prvom završnom mjerilu.

U okviru **pregovaračkog poglavlja 30 – Vanjski odnosi**, Skupština je 04. 04. 2024. godine donijela Zakon o potvrđivanju Protokola o izmjenama i dopunama Sporazuma iz Marakeša o osnivanju STO-a – Sporazum o subvencijama u ribarstvu („Sl. list CG – Međunarodni ugovori”, broj 3/24) kojim je Crna Gora je nastavila da slijedi politiku Zajedničke ribarske politike i stavove EU. Skupština je 04. 04. 2024. godine donijela Zakon o međunarodnoj razvojnoj saradnji i međunarodnoj humanitarnoj pomoći („Sl. list CG”, broj 34/24) kojim je decentralizovan sistem međunarodne razvojne saradnje i međunarodne humanitarne pomoći, prepoznati su projekti tehničke pomoći kao oblik međunarodne razvojne saradnje i predviđeno da koordinaciju upućivanja međunarodne humanitarne pomoći vrši organ državne uprave nadležan za poslove zaštite i spašavanja.

U okviru **pregovaračkog poglavlja 31 – Vanjska, bezbjednosna i odbrambena politika**, Crna Gora je nastavila trend usklađenosti sa odlukama Savjeta EU koje se odnose na restriktivne mjere:

- Vlada je 02. 02. 2024. godine donijela Odluku o uvođenju međunarodnih restriktivnih mjera utvrđenih odlukama Savjeta Evropske unije s obzirom na stanje u Sirijskoj Arapskoj Republici - Siriji („Sl. list CG”, broj 14/24).

2.2. Informisanje javnosti o procesu pristupanja Evropskoj uniji

<p>24. januar – Održan panel „Rodna ravnopravnost u fokusu: Analiza Izveštaja Evropske komisije”</p>	<p>Na panelu „Rodna ravnopravnost u fokusu: Analiza Izveštaja Evropske komisije”, Centar za ženska prava predstavio je smjernice za unaprjeđenje rodne ravnopravnosti i borbe protiv rodno zasnovanog i porodičnog nasilja, u procesu evropske integracije. Smjernice su namijenjene državnim institucijama i rezultat su Rodne analize Izveštaja EK o Crnoj Gori 2023, koju je Centar za ženska prava uradio uz finansijsku podršku Evropske unije i Ministarstva evropskih poslova kroz projekat EU4ME.</p> <p>Na panelu, koji je moderirala moderirala Maja Raičević, izvršna direktorka Centra za ženska prava, govorili su ministarka evropskih poslova Maida Gorčević, ministar unutrašnjih poslova Danilo Šaranović, potpredsjednica Skupštine Zdenka Popović i njemački ambasador Peter Felten.</p> <p>Ministarka Gorčević je istakla da, iako ima napretka u ovoj oblasti, veliki broj zakona, Nacionalna strategija i sve što Vlada donosi nisu dovoljni da bismo riješili izazove sa kojima se suočavamo.</p> <p>Ona je iznijela očekivanje da će politička volja i stabilnost koja u Crnoj Gori trenutno postoji</p>
---	--

	<p>odblokirati stvari na terenu kada su jednakost i ljudska prava u pitanju i najavila da će Ministarstvo evropskih poslova tokom februara pokrenuti širi dijalog sa nevladinim organizacijama, između ostalog i u vezi sa pitanjima rodne ravnopravnosti.</p>
<p>11. februar – Lansirana kampanja povodom Međunarodnog dana žena i djevojaka u nauci</p>	<p>Kampanja povodom Međunarodnog dana žena i djevojaka u nauci rezultat je zajedničkog kreativnog rada žena u Ministarstvu prosvjete, nauke i inovacija, Ministarstva evropskih poslova i projekta EU4ME koji finansira EU.</p> <p>Kroz kampanju su predstavljene naučnice iz Crne Gore, njihovi motivi da to postanu i poruke šalju djevojčicama koje maštaju da razumiju svemir, otkriju njegove tajne i učine svijet boljim.</p> <p>Istaknuto je da, na svjetskom nivou, žene čine samo 1/3 zaposlenih u nauci. Crna Gora, iznenađujuće, ima bolji prosjek, pa primjera radi, imamo veći broj rukovoditeljki nego rukovoditelja naučno istraživačkih projekata, kao i broj stipendistkinja nego stipendista za doktorske studije u Crnoj Gori.</p>
<p>14. februar – Ministarstvo evropskih i Ministarstvo vanjskih poslova organizovali panel „Šta bi ti na mom mjestu?“</p>	<p>Ministarstvo vanjskih poslova i Ministarstvo evropskih poslova, u saradnji sa Gimnazijom „Slobodan Škerović“, a povodom obilježavanja 100 dana Vlade, organizovali su Panel „Šta bi ti na mom mjestu?“, sa ciljem da o važnim temama za razvoj i budućnost Crne Gore razgovaraju sa onima u čijim rukama ta budućnost ostaje – mladima.</p> <p>Podgorički gimnazijalci su na panelu preuzeli uloge ministarke evropskih poslova, ministra vanjskih poslova, glavnog pregovarača i šefa Misije Crne Gore pri Evropskoj uniji. Događaj je bio prilika da jasno kažu šta treba uraditi kako bi Crna Gora što prije postala članica Evropske unije, kako bi oni vodili pristupne pregovore, gdje treba pozicionirati Crnu Goru u svjetskoj diplomatiji, te kako ambasador treba da nas predstavlja u Briselu.</p>
<p>21. februar – ministarka Gorčević i GP Zenović učestvovali u CDT-ovom podkastu “Akcija”</p>	<p>Ministarka evropskih poslova Maida Gorčević i glavni pregovarač sa EU Predrag Zenović učestvovali u CDT-ovom podkastu “Akcija”.</p> <p>Ministarka evropskih poslova, Maida Gorčević je kazala da je taj resor napravio sjajne rezultate, te da je upravo ministarstvo na čijem je čelu dalo najveće rezultate tokom 100 dana rada Vlade.</p> <p>Ocijenila je da su evropske integracije prioritet rada Vlade i parlamenta, da su u prethodnom periodu</p>

	<p>uspjeli da kompletiraju cijelu pregovaračku strukturu koja će, kako je kazala, u narednih mjesec imati i prve sjednice i praviti planove za naredni period. Milica Kovačević iz Centra za demokratsku tranziciju se osvrnula na primjere predlaganja i usvajanja zakona od strane parlamenta koje smo imali u prethodnom periodu, a koji su bili suprotni preporukama Evropske komisije ili Venecijanske komisije.</p> <p>“Očekujemo da se u junu desi Međuvladina konferencija, u toku belgijskog predsjedavanja, i da na toj konferenciji dobijemo usvojeni izvještaj IBAR o ispunjenosti privremenih mjerila. I naravno, to je sada vjerovatno tehnička stvar, gdje bismo od Komisije dobili i završna mjerila. Tome stremimo, da dobijemo IBAR, jer to znači da već neka spremna poglavlja možemo zatvoriti, da nemamo prepreku da zatvaramo dalja poglavlja, budući da nova metodologija podrazumijeva da nema zatvaranja novih poglavlja dok se ne ispune privremena mjerila 23-24”, kazao je glavni pregovarač sa EU, Predrag Zenović.</p>
<p>23. februar – Ministarstvo evropskih poslova organizovalo evropski dan na Žabljaku</p>	<p>Ministarka evropskih poslova Maida Gorčević, boravila je sa saradnicima u radnoj posjeti Žabljaku. Tokom posjete Žabljaku, ministarka Gorčević je imala sastanak sa predsjednikom Opštine Radošem Žugićem i njegovim timom i posjetila Osnovnu školu „Dušan Obradović“, gdje je održan školski čas i kviz o poznavanju EU i procesa pristupanja Crna Gore EU.</p> <p>Ministarka je, takođe, obišla tri projekta čije se sprovođenje finansira iz EU fondova, odnosno uz podršku Ministarstva turizma, ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera</p>
<p>8. mart – Ministarstvo evropskih poslova organizovalo kampanju povodom Dana žena</p>	<p>Povodom 8. marta – dana žena, Ministarstvo evropskih poslova je, u okviru projekta EU4ME koji finansira EU, realizovalo online kampanju „Upoznajte žene koje vode pregovore Crne Gore sa EU“. Pregovaračice i šefice pregovaračkih radnih grupa su predstavile značaj koji poglavlja koje vode imaju za građane i građanke Crne Gore.</p> <p>U kampanji je istaknuto da žene dominantno učestvuju u pregovorima. One čine 64% pregovaračke strukture i na čelu su 21 od 33 radne grupe.</p>
<p>15. mart –</p>	<p>Povodom obilježavanja 15. marta, Svjetskog dana zaštite prava potrošača, Ministarstvo ekonomskog</p>

<p>Kampanjom „Imamo potrošačka prava, koristimo ih!“, obilježen Svjetski dan potrošača</p>	<p>razvoja i Ministarstvo evropskih poslova, uz podršku projekta EU4ME, organizovali su Info dan pod sloganom „Imamo potrošačka prava, koristimo ih!“.</p> <p>Događaj je organizovan u Tržnom centru Big fashion, gdje su predstavnici Ministarstva ekonomskog razvoja i drugih institucija relevantnih za ovu oblast – Tržišne inspekcije, Centralne banke Crne Gore, i Turističke organizacije Crne Gore, razgovarali sa građanima/kama o potrošačkim pravima i značaju efikasne primjene Zakona o potrošačima.</p> <p>Posjetiocima info pulta je podijeljen promotivni materijal sa QR-om koji će ih voditi do sajta www.potrosac.me, na kojem se mogu detaljno informisati o svojim pravima koja su zagarantovana Zakonom o zaštiti potrošača.</p>
<p>19. mart – Ministarstvo evropskih poslova održalo konsultacije sa civilnim sektorom o medijskim slobodama</p>	<p>„Medijska prava i slobode su od suštinskog značaja za demokratski razvoj svakog društva. Cilj koji želimo da postignemo u ovoj oblasti je da kreiramo ambijent koji doprinosi demokratkom društvu i da imamo informisanog građanina, otpornog na dezinformacije, poručio je glavni pregovarač Predrag Zenović na konsultacijama sa predstavnicima nevladinih organizacija o medijskim slobodama.</p> <p>„Kroz izradu Medijske strategije i predloge tri zakona – Zakona o audio-vizuelnim medijskim uslugama, Zakona o medijima i Zakona o javnom medijskom servisu Crne Gore, napravili smo prvi, ključni iskorak na putu prema EU, kada je riječ o medijskim slobodama“, kazao je Zenović i istakao značaj aktivnosti koje se odnose na istrage slučajeva prijetnji i nasilja nad novinarima, ubistava novinara i napada na imovinu medija.</p> <p>Šefica Pregovaračke radne grupe za poglavlje 10 – Informatičko društvo i mediji, Ružica Mišković je ukazala na dva završna mjerila za privremeno zatvaranje tog poglavlja koja se odnose na uspostavljanje nezavisnosti regulatora i osnaživanje administrativnih kapaciteta“.</p> <p>Generalni direktor Direktorata za medije u Ministarstvu kulture i medija Neđeljko Rudović, je kazao da su medijski zakoni dostavljeni Evropskoj komisiji na mišljenje i da očekuje njihovo brzo usvajanje od strane Vlade i Skupštine.</p>
<p>29. mart –</p>	<p>U Baru je, u okviru projekta EU4ME, koji finansira EU, organizovana dvodnevna obuka o</p>

Održana radionica o komunikacijskim vještinama za službenike lokalnih samouprava i ministarstava

komunikacijskim vještinama, namijenjena službenicima lokalnih samouprava i ministarstava. Učesnici radionice su učili o osnovama komunikacije, odnosima sa medijima, strateškom, kriznom i komuniciranju na društvenim mrežama.

2.3. Aktivnosti Odbora za evropske integracije Skupštine Crne Gore u pregovaračkom procesu

U izvještajnom periodu, Odbor za evropske integracije je održao dvije sjednice, a predsjednik i članovi Odbora imali su niz sastanaka na bilateralnom i multilateralnom nivou parlamentarne diplomatije.

U okviru nadzora procesa evropskih integracija, članovi Odbora su na četvrtoj sjednici Odbora, održanoj 16. februara 2024. godine razmotrili i usvojili Plan rada Odbora za evropske integracije za 2024. godinu, dok je na petoj sjednici Odbora održanoj 27. februara 2024. godine održano konsultativno saslušanje Predraga Zenovića, glavnog pregovarača za pregovore o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji i Bojana Božovića, državnog sekretara Ministarstva evropskih poslova, pregovarača za klaster 1 – Temeljna prava na temu: „*Ukupni napredak u procesu pristupanja Crne Gore u EU, sa fokusom na prioritete za ispunjavanje privremenih mjerila*“.

Kada je u pitanju parlamentarna diplomatija, **Ivan Vuković**, predsjednik Odbora i **Jovan Subotić**, zamjenik predsjednika Odbora učestvovali su, 15. januara 2024. godine, na sastanku predsjedavajućih odborima za evropske poslove parlamenata zemalja članica EU (COSAC), koji je održan u Namuru, u sklopu predsjedavanja Belgije Savjetu EU, na kojem je razgovarano o prioritetima belgijskog predsjedavanja Savjetu EU, socijalnim pravima EU, te o proširenju EU i njegovom uticaju na budućnost Unije.

Predsjednik Odbora **Ivan Vuković** i članica **Simonida Kordić** učestvovali su u periodu od 4. do 6. februara 2024. godine na međunarodnoj konferenciji o evropskim integracijama u Parlamentu Gruzije, koja je okupila predstavnike skupštinskih odbora za evropske integracije/poslove iz Albanije, Bosne i Hercegovine, Crne Gore, Srbije i Sjeverne Makedonije. Na konferenciji su razmijenjena mišljenja o politici proširenja i uloge parlamenta u procesu pristupanja i ključnih aktivnosti na putu ka članstvu u EU.

Delegacija Odbora za evropske integracije u sastavu **Jovan Subotić**, **Mihailo Anđušić** i **Anđela Vojinović**, učestvovala je na 71. plenarnom zasijedanju Konferencije odbora za evropske poslove parlamenata zemalja članica EU (COSAC), koje je organizovano u Briselu 25. i 26. marta 2024. godine. Na dnevnom redu tokom dvodnevnog zasijedanja bile su debate o evropskom zakonodavstvu, politici rodne ravnopravnosti i zastupljenosti žena i muškaraca u parlamentu, otvorenoj strateškoj autonomiji, konkurentnosti, otpornosti i demokratiji i vladavini prava u Evropi.

Članovi Odbora za evropske integracije, na čelu sa predsjednikom Ivanom Vukovićem, održali su niz bilateralnih sastanaka i to sa: **Nj.E. Oanom Kristinom Popom**,

ambasadorkom Evropske unije u Crnoj Gori, **Nj.E. Karlom Mihaelom Milerom**, ambasadorom Austrije u Crnoj Gori, **Nj.E. Eduardosom Borisovasom**, nerezidentnim ambasadorom Litvanije u Crnoj Gori, **Nj.E. Borisom Gandelom**, ambasadorom Slovačke u Crnoj Gori, **Oliverom Varhelijem**, evropskim komesarom za politiku susjedstva i proširenje, kao i sa delegacijom Grupe za međuparlamentarnu saradnju sa zemljama Zapadnog Balkana Parlamenta Litvanije, predvođenu **Valdasom Rakutisom**, predsjednikom Interparlamentarne grupe.

Predsjednik i članovi Odbora za evropske integracije **Ivan Vuković**, **Jovan Subotić**, **Simonida Kordić** i **Ana Novaković Đurović**, održali su 4. marta 2024. godine, sastanak sa ministarkom vanjskih poslova SR Njemačke **Analenom Berbok** i poslanicima njemačkog Bundestaga **Deborom Diring**, **Jirgenom Hartom** i **Urlihom Lehteom**.

Predsjednik Odbora za evropske intagracije **Ivan Vuković**, učestvovao je na poziv predsjednika Odbora za evropske poslove **Alesandra Vinje** i predsjednika Odbora za vanjske poslove italijanskog Predstavničkog doma **Đulija Tremontija**, na zajedničkoj sjednici odbora za evropske i vanjske poslove Donjeg doma Parlamenta Italije, koja je organizovana u virtuelnom formatu, na kojoj su predstavljene aktuelnosti u okviru pristupnih pregovora Crne Gore EU. Dnevni red sjednice podrazumijevao je razmatranje četiri rezolucije o pružanju podrške Republike Italije Crnoj Gori i državama Zapadnog Balkana na putu ka članstvu u EU.

U sklopu promocije i jačanja vidljivosti procesa integracije Crne Gore u EU, predsjednik Odbora za evropske integracije **Ivan Vuković** učestvovao je na panel diskusiji „*Uključenost mladih u proces EU integracija*“, koju je organizovala Mreža za mlade Crne Gore, u saradnji sa Skupštinom Crne Gore. U kontekstu razgovora o procesu evropske integracije Crne Gore i zemalja regiona, učesnici su razmijenili mišljenja na temu položaja mladih, sa ciljem njihovog osnaživanja i uključivanja u procese donošenja odluka.

3. Sprovođenje Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju

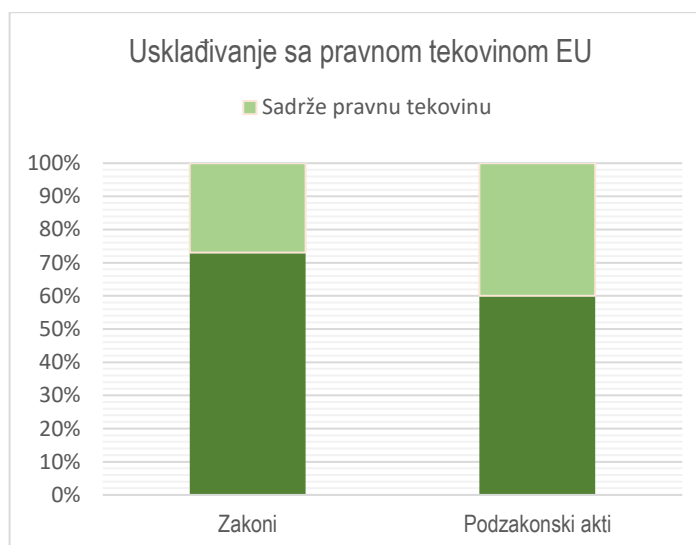
Trinaesti sastanak **Odbora za stabilizaciju i pridruživanje** održan je 21. 02. 2024. godine u Podgorici, u hibridnom formatu. Sastanak je bio prilika da se razmotre realizovane aktivnosti od prethodno održanih sastanaka pododbora na kojima je detaljno razmotrenogodišnji napredak u svim pregovaračkim poglavljima. Ministarka Maida Gorčević i direktorica za Zapadni Balkan Generalnog direktorata za susjedstvo i pregovore o proširenju Valentina Superti, otvorile su Trinaesti sastanak Odbora. Predstavnici EK i Crne Gore su razmatrali ostvarene rezultate i dalje obaveze u oblastima Političkih kriterijuma i reforme javne uprave; Pravde, slobode i bezbjednosti; Ekonomskog upravljanja, finansijskih pitanja i statistike; Unutrašnjeg tržišta i konkurencije; Trgovine, industrije, carina i poreza; Transporta, životne sredine, energetike i regionalnog razvoja; Poljoprivrede i ribarstva; Inovacija, ljudskih resursa, informatičkog društva i socijalne politike; Finansijske podrške EU.

Trinaesti sastanak **Pododбора za pravdu, slobodu i bezbjednost između predstavnika Crne Gore i Evropske komisije** održan je 13. i 14. marta 2024. godine u Podgorici, u hibridnom formatu. Tokom dvodnevnog sastanka predstavljeni su konkretni rezultati koji je Crna Gora ostvarila od prethodnog sastanka Pododбора koji je održan u martu 2023. u dijelu nivoa usklađenosti zakonodavnog i institucionalnog okvira sa standardima EU u oblasti vladavine prava. Posebna pažnja tokom sastanka posvećena je razmatranju konkretnih rezultata u borbi protiv korupcije i organizovanog kriminala, borbi protiv pranja novca i borbi protiv trgovine ljudima. Takođe, predstavljene su aktivnosti preduzete u oblasti pravosuđa i temeljnih prava, kao i druge oblastima od značaja u okviru poglavlja 23 i 24. Sastanak su otvorile ministarka evropskih poslova Maida Gorčević i ambasadorica Delegacije EU u Crnoj Gori Kristina Oana Popa.

4. Usklađivanje zakonodavstva s pravnom tekovinom EU

Tokom prvog kvartala 2024. godine, Ministarstvo evropskih poslova dalo je mišljenje na 25 predloga propisa, od čega je 19 zakona i 6 podzakonskih akata.

U tabeli ispod dat je pregled svih predloga akata koji sadrže pravnu tekovinu, a na koje su data mišljenja tokom navedenog izvještajnog perioda:

JANUAR		
1.	Predlog zakona o računanju vremena	MER
2.	Predlog zakona o potvrđivanju Sporazuma između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Koreje o ekonomskoj saradnji	MER
3.	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o duvanu	MIF
4.	Predlog zakona o potvrđivanju Protokola o izmjenama i dopunama Sporazuma iz Marakeša o osnivanju Svjetske trgovinske organizacije - Sporazum o subvencijama u ribarstvu	MPŠV
5.	Predlog zakona o potvrđivanju Međunarodne konvencije o očuvanju atlantskih tuna	MPŠV
6.	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o divljači i lovstvu	MPŠV

7.	Predlog zakona o potvrđivanju Međunarodnog sporazuma o razmjeni podataka u svrhe provjere izjava o imovini	MPA
8.	Predlog zakona o potvrđivanju Sporazuma između Crne Gore i Republike Albanije o socijalnom osiguranju	MRS
9.	Predlog odluke o utvrđivanju Nacionalne kontrolne liste naoružanja i vojne opreme	MER
10.	Predlog odluke o uvođenju međunarodnih restriktivnih mjera utvrđenih odlukama Savjeta Evropske unije s obzirom na stanje u Sirijskoj Arapskoj Republici	MVP
FEBRUAR		
11.	Predlog zakona o izmjenama i dopuni Zakona o energetici	MEiR
12.	Predlog zakona o potvrđivanju Ugovora između Vlade Crne Gore i Vlade Velikog Vojvodstva Luksemburg o otklanjanju dvostrukog oporezivanja u odnosu na poreze na dohodak i na imovinu i sprječavanju poreske evazije i izbjegavanja	MIF
13.	Predlog zakona o izmjenama i dopuni Zakona o obligacionim odnosima	MPA
14.	Predlog zakona o izmjenama Zakona o vanparničnom postupku	MPA
15.	Predlog zakona o potvrđivanju Konvencije o priznanju i izvršenju stranih presuda u građanskim ili privrednim stvarima	MPA
16.	Predlog zakona o potvrđivanju Konvencije Međunarodne organizacije rada o ukidanju nasilja i uznemiravanja broj 190	MRS
17.	Predloga odluke o osnivanju Nacionalnog odbora traganja i spašavanja na moru	MSP
18.	Predlog odluke o izmjeni i dopuni Odluke o odobravanju privremene zaštite licima iz Ukrajine	MUP
MART		
19.	Predlog zakona o popisu poljoprivrede 2024. godine	MIF
20.	Predlog zakona o potvrđivanju Sporazuma između Crne Gore i Republike Češke o otklanjanju dvostrukog oporezivanja u odnosu na poreze na dohodak i sprječavanju poreske evazije i izbjegavanja	MIF
21.	Predlog zakona o psihološkoj djelatnosti	MRS
22.	Predlog zakona o izmjeni Zakona o međunarodnoj i privremenoj zaštiti stranaca	MUP
23.	Predlog zakona o potvrđivanju Sporazuma između Crne Gore i Evropske unije o operativnim aktivnostima koje sprovodi Evropska agencija za graničnu i obalsku stražu u Crnoj Gori	MUP
24.	Predlog uredbe o uslovima, načinu i dinamici sprovođenja mjera agrarne politike za 2024. godinu - Agrobudžet	MPŠV
25.	Predlog odluke o uvođenju međunarodnih restriktivnih mjera utvrđenih odlukama Savjeta Evropske unije s obzirom na vojnu podršku Islamske Republike Iran ruskoj agresiji na Ukrajinu	MVP

Od ukupnog broja datih mišljenja u **prvom kvartalu** 2024. godine, **11** akata sadrži sekundarne izvore prava EU, od čega **7** zakona i **4** podzakonska akta, i to:

<i>1. Predlog zakona o računanju vremena</i>	MER
<i>2. Predlog zakona o popisu poljoprivrede 2024. godine</i>	MIF
<i>3. Predlog zakona o potvrđivanju Međunarodne konvencije o očuvanju atlantskih tuna</i>	MPŠV
<i>4. Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o divljači i lovstvu</i>	MPŠV
<i>5. Predlog zakona o potvrđivanju Konvencije o priznanju i izvršenju stranih presuda u građanskim ili privrednim stvarima</i>	MPA
<i>6. Predlog zakona o potvrđivanju Sporazuma između Crne Gore i Evropske unije o operativnim aktivnostima koje sprovodi Evropska agencija za graničnu i obalsku stražu u Crnoj Gori</i>	MUP
<i>7. Predlog zakona o izmjeni Zakona o međunarodnoj i privremenoj zaštiti stranaca</i>	MUP
<i>8. Predlog odluke o utvrđivanju Nacionalne kontrolne liste naoružanja i vojne opreme</i>	MER
<i>9. Predlog odluke o izmjeni i dopuni Odluke o odobravanju privremene zaštite licima iz Ukrajine</i>	MUP
<i>10. Predlog odluke o uvođenju međunarodnih restriktivnih mjera utvrđenih odlukama Savjeta Evropske unije s obzirom na stanje u Sirijskoj Arapskoj Republici</i>	MVP
<i>11. Predlog odluke o uvođenju međunarodnih restriktivnih mjera utvrđenih odlukama Savjeta Evropske unije s obzirom na vojnu podršku Islamske Republike Iran ruskoj agresiji na Ukrajinu</i>	MVP

5. Instrument prepristupne podrške – IPA

5.1. IPA II (2014–2020)

Tokom izvještajnog perioda, nastavljen je rad na sprovođenju preostalih akcija koje su obuhvaćene programima IPA 2016, IPA 2017, IPA 2018 i IPA 2020.

U dijelu izvještavanja, radilo se na pripremi Godišnjeg izvještaja o sprovođenju IPA podrške za 2023, koji je u skladu sa definisanim rokovima, dostavljen EK 15. februara 2024. godine. Takođe, pripremljena je Godišnja izjava o upravljanju za 2023. godinu, koja je sa pratećom dokumentacijom dostavljena NAO-u 30. januara 2024. godine.

Po pitanju IPARD-a II, nastavljen je rad na sprovođenju ugovora potpisanih kroz prethodne objavljene javne pozive, s obzirom na to da rok za korišćenje dostupnih IPARD II sredstava isteče krajem 2024. godine.

5.2. IPA III (2021–2027)

Kada je nova finansijska perspektiva u pitanju, nastavljeno je sa pripremom tenderske dokumentacije akcija koje su obuhvaćene programom IPA 2021. U vezi sa programom IPA 2022, uplaćene su i prve fiksne tranše za dvije direktne budžetske podrške koje su ovim programom predviđene – 29. decembra 2023. godine za Reformu javne uprave, u iznosu od 3,5 miliona eura i 5. januara 2024. godine za Integrisano upravljanje granicom, u iznosu od 4 miliona eura. Ujedno je nastavljen rad na finalizaciji godišnjeg programa IPA 2024 i operativnih programa za period 2024-2027 za oblasti: 1) Životna sredina i 2) Zapošljavanje i spocijalne politike. Održan je i redovni koordinacioni sastanak Upravljačkog tijela za godišnje IPA programe/NIPAK kancelarije, Direktorata za upravljanje strukturama pretpristupne podrške EU Ministarstva finansija i posredničkih tijela za finansijsko upravljanje i upravljanje politikama 21. februara 2024. godine kada je razmatran aktuelni status pripreme ugovora za akcije podržane kroz program IPA 2021.

Kada je IPARD III u pitanju, tokom izvještajnog perioda radilo se na implementaciji IPARD III programa, promovisanju mjera i objavljen je javni poziv za Mjeru 7 podmjera 7.1 „Podrška investicijama za razvoj ruralnog turizma“, kojim se podržavaju investicije čija ukupna vrijednost prihvatljivih troškova iznosi od 10.000€ do 200.000€. Finansijska podrška za ovaj Javni poziv sastoji se od 75% sredstava obezbijeđenih kroz IPARD, shodno Finansijskom sporazumu za IPARD III 2021-2027 i 25% nacionalnih sredstava obezbijeđenih iz budžeta Vlade Crne Gore. Iznos raspoloživih sredstava za Mjeru 7 „Diverzifikacija gazdinstava i razvoj poslovanja“, Podmjera 7.1 „Podrška investicijama za razvoj ruralnog turizma“ za period implementacije IPARD III programa 2021-2027 iznosi 16.893.333.00 eura, dok ukupan iznos raspoloživih sredstava za ovaj javni poziv iznosi 6.506.667,00 eura.

Takođe, započete su aktivnosti na realizaciji strateškog projekta pod nazivom *Upravljanje* koji se sprovodi u okviru Interreg IPA programa prekogranične saradnje Južni Jadran 2021-2027, čiji je vodeći partner Regija Pulja, dok su sa crnogorske strane partneri Ministarstvo finansija i Ministarstvo evropskih poslova. U tu svrhu, uspješno je sprovedena tenderska procedura angažovanja projektnog službenika koji će pružiti tehničku podršku MEP-u u sprovođenju pomenutog projekta.

Programi Višekorisničke Ipe

U Podgorici je 7 - 8. marta 2024. godine, u organizaciji Evropske komisije – Generalnog direktorata za susjedstvo i pregovore o proširenju (DG NEAR), održan redovni Koordinacioni sastanak za programiranje Instrumenta pretpristupne podrške (IPA). *Višekorisnički višegodišnji akcioni plan za više zemalja za Program EU za civilno društvo i medije u korist Zapadnog Balkana i Turske za 2024-2025* u iznosu od **39.45 miliona eura** je usvojen 28. februara 2024. godine. Usvajanje setova akcija za više zemalja kroz finansijske odluke Evropske komisije za: *Višekorisnički višegodišnji akcioni plan za*

podršku Zapadnobalkanskom investicionom okviru u korist Zapadnog Balkana za 2024–2027 i Višekorisnički godišnji akcioni plan u korist Zapadnog Balkana i Turske za 2024 se očekuje u narednom kvartalu.

Zapadnobalkanski investicioni okvir (ZIO)

Operativni odbor Zapadnobalkanskog investicionog okvira na je na sastanku održanom 8. decembra 2023. godine donio odluku o raspisivanju 30. poziva za tehničku podršku u pripremi projektne dokumentacije i 10. poziva za sufinansiranje investicija za sprovođenje infrastrukturnih projekata. Za pozive su bili prihvatljivi projektni prijedlozi iz oblasti održivi saobraćaj, čista energija, zaštita životne sredine i klimatske promjene, digitalna budućnost i razvoj ljudskih resursa. Rok za podnošenje projektnih prijava bio je 23. februar 2024. godine.

U okviru 10. poziva za sufinansiranje investicija za sprovođenje infrastrukturnih projekata Ministarstvu evropskih poslova podnijeto je 8 projektnih prijava:

1. Izgradnja DV 110 kV Herceg Novi – Vilusi, rekonstrukcija 110/35 kV TS Vilusi i proširenje 110/35 kV TS Herceg Novi, Crna Gora sa ciljem uspostavljanja sigurnosti u snabdijevanju energijom, razvojem konkurentnog energetskog tržišta i održivim energetskim razvojem na području Opštine Herceg Novi kao i priključenju obnovljivih izvora električne energije na području Vilusa i Dragalja;
2. CEDIS pametna digitalizacija – faza I, Crna Gora sa ciljem da doprinese bržem i boljem povezivanju obnovljivih izvora električne energije na distributivnoj mreži, boljem i sigurnijem snabdijevanju električnom energijom kompletne potrošnje svih trafostanica koje su obuhvaćene projektom;
3. Izgradnja TS 400/110 kV Brezna – II faza, Crna Gora sa ciljem da obezbijedi sigurnost u snabdjevanju energijom, razvoj konkurentnog energetskog tržišta kao i održivi energetski razvoj i stvori preduslove za razvoj još 400 kV interkonekcije prema Bosni i Hercegovini, čime bi se smanjili gubici električne energije;
4. Unapređenje sistema za prikupljanje otpadnih voda u opštinama Nikšić i Pljevlja, Crna Gora sa glavnim ciljem unaprijeđenja kvaliteta životne sredine u Crnoj Gori u skladu sa pravnim tekovinama EU u oblasti vodoprivrede i specifičnim ciljem usmjerenim ka unapređenju upravljanja i tretmana otpadnih voda, uključujući fizičku infrastrukturu na dvije lokacije u Crnoj Gori (Nikšić i Pljevlja)
5. Unapređenje sistema vodosnabdijevanja u Prijestonici Cetinje, Crna Gora sa ciljem doprinosa zaštiti prirodnih vodnih resursa Crne Gore i unapređenjem baze vodovodne infrastrukture i razvoj održivog sistema vodosnabdijevanja Prijestonice Cetinje.
6. Infrastruktura vodosnabdijevanja i prikupljanja otpadnih voda na Jadranskoj obali – Bokokotorski zaliv sa ciljem da na održiv način riješi pitanje vodosnabdijevanja i tretmana otpadnih voda u Bokokotorskom zalivu, posebnu u priobalnom dijelu Opštine Kotor i naseljima Risan i Perast. Ovim dodatnim grantom doprinosi se finansijskoj održivosti projekta, koji je prethodno bio predmet već dva odobrena investiciona granta ZIO.
7. Vodovod i sanitacija na Crnogorskom primorju, faza V, komponenta 2 – Opština Tivat sa glavnim ciljem da se u Opštini Tivat poboljša vodovodna mreža, umanje problemi koji se odnose na nedostatak vode tokom ljetnjih mjeseci, otklone uska grla postojećih sistema i poveća operativna efikasnost i finansijska održivost komunalnog preduzeća.

Projekat se odnosi na priobalni dio oko Tivatskog zaliva, gdje je koncentrisan glavni dio populacije i turističke aktivnosti.

8. Vodosnabdijevanje i sanitacija u Ulcinju – Faza 1, Komponenta 2: Izgradnja postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda (PPOV) i prateće infrastrukture sa glavnim ciljem ka unapređenju životne sredine u primorskom dijelu Opštine (Mala plaža), Port Milena, Donji Štoj, sa ciljem poboljšanja uslova života građana Ulcinja. Stvorice se neophodni uslovi za značajna ulaganja u opštini, posebno u dijelu Donjeg Štoja.

U okviru 30. poziva tehničke podrške za pripremu projektne dokumentacije Ministarstvu evropskih poslova podnijete su 4 projektne aplikacije:

1. Izgradnja novog 110 kV dalekovoda Virpazar-Briska Gora-Ulcinj sa nastavkom na 110/35 kV Virpazar i 110/35 kV Ulcinj, Crna Gora sa ciljem stvaranja uslova za plasman energije iz obnovljivih izvora – vjetroelektrane Krново i Možura i solarne elektrane Briska Gora;
2. Izrada studije izvodljivosti, glavnog projekta, ekološke studije i tenderske dokumentacije za izgradnju željezničkog kraka pruge do željezničke stanice Aerodrom Podgorica u Crnoj Gori sa ciljem da obezbijedi kompaktnu povezanost Aerodroma Podgorica otvorenom željezničkom prugom kao i obezbijediti društveno-ekonomski razvoj teritorija Crne Gore i Srbije.
3. Izrada glavnog projekta, ekološke studije i tenderske dokumentacije za rekonstrukciju i povezivanje između željezničke stanice Bar sa lukom Bar u Crnoj Gori sa ciljem projekta da poboljša ukupno stanje i kapacitet željezničke veze između željezničke stanice Bar i luke Bar u Crnoj Gori, kao i povezanost luke Bar sa otvorenom željezničkom prugom;
4. Izrada glavnog projekta za sanaciju 17 željezničkih staničnih zgrada i pomoćnih objekata na pruzi Vrbnica-Bar u Crnoj Gori sa ciljem da se obezbijedi bezbjednost, funkcionalnosti i proširenje korišćenja željezničkih usluga.

Programi EU

Tokom izvještajnog perioda, nastavljeno je učešće u programima Unije za koje su potpisani sporazumi o učešću između Crne Gore i EK. Do sada su potpisani sporazumi za programe **Horizont Evropa**, **Kreativna Evropa**, **Erasmus+**, **Program za zapošljavanje i socijalne inovacije** (EaSI) u okviru Evropskog socijalnog fonda+ (ESF+), **Program jedinstvenog tržišta**, **Digitalna Evropa**, **CUSTOMS** i **FISCALIS**.

Za programe **Građani, jednakost, prava i vrijednosti** i **EU4Health** pregovori za učešće u ovim programima su započeti i očekuje se da budu završeni do u prvom kvartalu 2024. godine.

Regionalna i teritorijalna saradnja

U okviru **Programa prekogranične saradnje Crna Gora – Albanija**, tokom izvještajnog perioda, nastavljena je realizacija šest projekata podržanih kroz Treći poziv čija ukupna vrijednost iznosi oko 2,5 miliona.

Proces evaluacije Četvrtog poziva za podnošenje predloga projekata koji je započeo tokom prošle godine, nastavljen je i tokom izvještajnog perioda tokom kojeg su održana

tri sastanka Zajedničkog evaluacionog odbora. Tokom ovog perioda pripremljen je i Evaluacioni izvještaj (korak 2 evaluacije) i podnesen Delegaciji Evropske unije u Crnoj Gori 23. februara 2024. godine na *ex-ante* odobrenje. Ministarstvo finansija – CFCU je dobilo pismo o odbijanju Izvještaja od strane DEU MNE 7. marta 2024. godine nakon čega je započeo intenzivan proces komunikacije Zajedničkog evaluacionog odbora kako bi se izvještaj unaprijedio i dostavio na ponovno odobrenje od strane Delegacije EU.

Trilateralni tehnički sastanak održan je između između Operativne strukture (OS) Crne Gore, Albanije i Kosovo u Tirani 26. januara 2024. godine, tokom kojeg se razgovaralo o predlogu ciljeva, rezultata, trajanja aktivnosti i budžeta za novi Projekat tehničke podrške za IPA III program. Takođe, tokom sastanka se razgovaralo o Adendumu 2 postojećeg Projekta tehničke podrške (TAGC 428 797), pripremi i podnošenju Godišnjeg izvještaja o radu (AIR), Godišnjeg plana komunikacije i vidljivosti (CVP) i Godišnjeg plana rada (AWP), kao i o preostalim aktivnostima u okviru pomenutog TAGC-a. Takođe, istog dana je održan i bilateralni tehnički sastanak između OS Crne Gore i OS Albanije u Tirani, tokom kojeg se razgovaralo o procesu evaluacije 4. poziva, bilateralnom sporazumu, uspostavljanju Zajedničkog odbora za nadgledanje u okviru IPA III Programa, kao i o drugim temama u vezi sa Programom prekogranične saradnje Crna Gora - Albanija.

Tokom izvještajnog perioda pripremljeni su sljedeći dokumenti: Godišnji izvještaj o radu za 2023. godinu, Godišnji plan rada za 2024. godinu i Godišnji plan komunikacije i vidljivosti za 2024. godinu. Nakon usaglašavanja između Operativnih struktura svi pomenuti dokumenti su odobreni od strane Zajedničkog odbora za nadgledanje (ZON) u okviru pisane procedure, nakon čega je Godišnji izvještaj o radu za 2023. godinu poslat Evropskoj komisiji. Konačni nacrt predloga reorganizacije budžeta (Adendum br. 2) za TAGC 428-797 pripremljen je i dostavljen DEU MNE 8. februara 2024. godine. Predlog je odobren od strane DEU MNE 4. marta 2024. godine i Adendum br. 2 ovog Ugovora potpisan od strane ugovornih strana.

Proces izrade novog TAGC-a za IPA III je završen tokom februara 2024. godine i cjelokupan aplikacioni paket koji uključuje opis projekta, budžet, logičku matricu i ostale relevantne dokumente, dostavljen je DEU MNE 26. februara 2024. godine.

Tokom marta 2024. godine, u cilju prikazivanja ključnih dostignuća Programa, izrađeno je 9 infografika programa na tri jezika (engleski, crnogorski i albanski jezik). Infografici su podijeljeni putem društvenih medija i na veb stranici programa. Podaci na infografikama se bili fokusirani na statistiku Poziva, strukturu korisnika, učesnike na događajima, finansiranje EU i podršku korisnicima.

Kada je riječ o **Programu prekogranične saradnje Crna Gora – Kosovo**, tokom izvještajnog perioda 11 projekata finansiranih u okviru Trećeg poziva nastavilo je sa implementacijom svojih aktivnosti.

U okviru priprema za početak nove IPA III perspektive, pripremljen je aplikacioni paket za 1. poziv u okviru IPA III PPS MNE-KOS i dostavljen Ministarstvu finansija - CFCU 16. januara 2024. godine. Dodatno, 26. januara 2024. godine održan je trilateralni tehnički sastanak između operativnih struktura Crne Gore, Albanije i Kosova u Tirani, tokom kojeg se razgovaralo o predlogu ciljeva, rezultata, trajanja aktivnosti i budžeta za novi Projekat tehničke podrške za IPA III program.

Tokom izvještajnog perioda pripremljeni su sljedeći dokumenti: Godišnji izvještaj o radu za 2023. godinu, Godišnji plan rada za 2024. godinu i Godišnji plan komunikacije i vidljivosti za 2024. godinu. Nakon usaglašavanja između Operativnih struktura, svi pomenuti dokumenti su odobreni od strane Zajedničkog odbora za nadgledanje (ZON) u okviru pisane procedure, nakon čega je Godišnji izvještaj o radu za 2023. godinu poslat Evropskoj komisiji. Konačni nacrt predloga reorganizacije budžeta (Adendum br. 2) TAGC 428-797 pripremljen je i dostavljen Delegaciji evropske Unije u Crnoj Gori (DEU MNE) 8. februara 2024. godine. Predlog je odobren od strane Delegacije Evropske unije u Crnoj Gori 4. marta 2024. godine i Adendum br. 2 ovog Ugovora potpisan od strane ugovornih strana.

Proces izrade novog TAGC-a za IPA III je završen tokom februara 2024. godine i cjelokupan aplikacioni paket koji uključuje opis projekta, budžet, logičku matricu i ostale relevantne dokumente, dostavljen je DEU MNE 26. februara 2024. godine.

Bilateralni sastanak Operativnih struktura Crne Gore i Kosova organizovan je 18. marta 2024. godine u Prištini, tokom kojeg je razgovarano o rasporedu aktivnosti za pripremu Prvog poziva za podnošenje predloga projekata u okviru IPA III, priprema za završnu konferenciju IPA II Programa, pripremi završnog izveštaj TAGC-a 428 797, Partnerskom i Bilateralnom sporazumu, konkursu za službenika u Anteni u Prištini itd. Tokom marta 2024. godine, u cilju prikazivanja ključnih dostignuća Programa, izrađeno je 9 infografika programa na tri jezika (engleski, crnogorski i albanski jezik). Infografici su podijeljeni putem društvenih medija i na veb stranici programa. Podaci na infografikama se bili fokusirani na statistiku Poziva, strukturu korisnika, učesnike na događajima, finansiranje EU i podršku korisnicima. Takođe, u svrhu informisanja šire javnosti o dostignućima ostvarenim u okviru Programa, 29. marta 2024. godine u Prištini je organizovana Završna konferencija IPA II Programa prekogranične saradnje Crna Gora – Kosovo 2014–2020 tokom koje su predstavljeni kako projekti implementirani u okviru Programa tako i dostignuća mnogobrojnih aktivnosti sprovedenih u okviru ovog programa.

Bilateralni sporazum između Crne Gore i Republike Kosovo za IPA III Program prekogranične saradnje Crna Gora - Kosovo za period 2021-2027, potpisan je 29. marta 2024. godine u Prištini.

U okviru **Programa prekogranične saradnje Srbija – Crna Gora 2014-2020** završena je realizacija sedam od devet ugovorenih projekata u okviru Drugog poziva, ukupne vrijednosti od 2,55 miliona eura, za jedan projekat očekuje nastavak realizacije nakon odobrenja Ugovornog tijela, dok je jedan projekat suspendovan na inicijativu korisnika, a sve zbog kašnjenja odobravanje periodičnog izvještaja i uplate druge rate prefinansiranja. U okviru Trećeg poziva ugovoreno je dvanaest projekata ukupne vrijednosti od 3,51 miliona eura, koji su nastavili sa realizacijom u ovom periodu, dok se ugovaranje preostalih projekata očekuje u narednom kvartalu.

U izvještajnom periodu 8. februara 2024. godine u Beogradu je održan bilateralni sastanak između upravljačkih struktura Programa u cilju unapređenja vođenja programa, vidljivosti, planiranja narednog poziva i događaja koji će mu prethoditi. Učesnici sastanka su informisani da je potpisan Bilateralni sporazum između Crne Gore i Evropske unije u cilju realizacije IPA III Programa, kao i da je zaključen Partnerski sporazum između zemalja učesnica u IPA III Programu prekogranične saradnje Srbija – Crna Gora 2021-2027. Učesnici su se dogovorili da se drže Plana objavljivanja poziva, izdatog od strane Posredničkog tijela za finansijsko upravljanje, a informisani su da će se Prvi poziv u okviru IPA III Programa objaviti do kraja maja 2024. Na sastanku je dogovoreno i da se objavi i javni poziv za ocjenjivače predloga projekata za pozive u okviru IPA III programa, kao i da se za potencijalne korisnike Prvog poziva organizuje onlajn radionica za pripremu projektnih predloga. Inicijalna konferencija povodom objavljivanja poziva će se organizovati u Srbiji, dok će se Forum za traženje partnera organizovati u Crnoj Gori. Takođe, istog dana je održan i sastanak Zajedničkog odbora za nadgledanje na kojem je usvojen Godišnji izvještaj o sprovođenju programa za 2023. godinu. U toku izvještajnog perioda realizovane su tri monitoring posjete projektima odobrenim u okviru trećeg Poziva za dostavljanje predloga projekata.

U okviru **Programa prekogranične saradnje Bosna i Hercegovina – Crna Gora 2014-2020**, u toku izvještajnog perioda, završen je jedan projekat Trećeg poziva, ukupne vrijednosti 586.976 eura, od čega je EU podrška 498.052,90 eura ili 84,84%. Od ukupnog iznosa podrške, za crnogorskog partnera je opredijeno 262.626 eura ili skoro 53% ukupne podrške. Ostala četiri projekta, čija je ukupna vrijednost iznosi 2.03 miliona eura, sprovede se u planiranom dinamikom.

Kada je riječ o IPA III perspektivi, ratifikovan je Finansijski Sporazum za IPA III 2021-2027 prekograničnu saradnju od strane Bosne i Hercegovine. U toku izvještajnog perioda, sprovodio se proces evaluacije projektnih sažetaka dostavljenih u okviru Prvog poziva za dostavljanje prijedloga projekata, koji je bio otvoren od 5. juna do 25. jula 2023. godine. Poziv je bio fokusiran na oblast promocije turizma i kulturne i prirodne baštine.

U okviru **Interreg VI-A IPA programa Hrvatska - Bosna i Hercegovina - Crna Gora 2021-2027**, tokom prvog kvartala održana su dva sastanka Odbora za odabir projekata I poziva. Na trećem sastanku ovog Odbora, koji je održan 31. januara u onlajn formatu,

predstavljani su rezultati postupka ocjenjivanja i usvojene rang liste projekata u okviru specifičnog cilja 2.1 *Energetska efikasnost* i specifičnog cilja 2.6 *Cirkularna ekonomija*. Na narednom sastanku, koji je održan u onlajn formatu 20. marta, članovi Odbora usvojili su rang liste projekata u okviru specifičnog cilja 1.1 *Istraživanje i inovacije* i specifičnog cilja 2.4. *Prilagođavanje klimatskim promjenama i prevencija rizika od katastrofa*.

Na sastanku Odbora za nadgledanje, održanom 16. februara u onlajn formatu, za ugovaranje je odobreno 9 projekata, i to 4 projekta u okviru specifičnog cilja 2.1 *Energetska efikasnost* i 5 projekata u okviru specifičnog cilja 2.6 *Cirkularna ekonomija*. Crnogorske institucije i organizacije ostvarile su učešće u 7 projekata. U oblasti energetske efikasnosti i smanjenja emisije gasova staklene bašte podršku su dobili IPC Tehnopolis (projekat SMART DeCARB), Opština Tivat (projekat APOLLO) i Opština Herceg Novi (projekat SINERGY), a u oblasti prelaska na cirkularnu ekonomiju koja efikasno koristi resurse Opština Tuzi (projekat To 0 Waste), Opština Ulcinj (R10D3), Opština Zeta i Čistoća d.o.o. Podgorica (projekat RECIRCLE) i Komunalno Kotor (projekat CircleAware). Osim navedenih projekata, Odbor za nadgledanje odobrio je i projekat „EmBRACE“, koji će sprovoditi Hrvatska agencija za malo gospodarstvo, inovacije i investicije, a koji ima za cilj unapređenje održivog rasta i konkurentnosti mikro i malih preduzeća u programskom području.

Kada je riječ o **Interreg IPA programu prekogranične saradnje za Italiju, Albaniju i Crnu Goru 2014-2020**, svi projekti su završeni zaključno sa 31. decembrom 2023. godine, a predstojeće aktivnosti se odnose na odobravanje preostalih finalnih izvještaja i zatvaranje programa. U okviru ovog programa je ugovoren 101 projekat ukupne vrijednosti 86 miliona eura, a crnogorske institucije i organizacije su učestvovala u 85 projekata (32 projekta u okviru Prvog poziva, 8 tematskih projekata, 27 projekata u okviru Drugog poziva i 18 projekata kapitalizacije) i za njihove aktivnosti je opredijeljen ukupan iznos od 20,3 miliona eura. Projekti su se sprovodili u sljedećim oblastima: osnaživanje prekogranične saradnje i konkurentnosti malih i srednjih preduzeća; dobro upravljanje prirodnim i kulturnim resursima za održivi turizam i privlačnost programske teritorije; zaštita životne sredine, upravljanje rizicima i nisko-karbonska strategija, kao i povećanje povezanosti prekogranične oblasti, unapređenje usluga za održivi saobraćaj i poboljšanje javne infrastrukture.

Kada je u pitanju novi program prekogranične saradnje za Italiju, Albaniju i Crnu Goru, **Interreg IPA program saradnje Južni Jadran za period 2021-2027**, tokom januara 2024. godine završen je proces optimizacije budžeta sa uspješnim aplikantima u okviru Prvog poziva za dostavljanje predloga projekata manjeg obima (kapitalizacija rezultata). Od 128 podnesenih aplikacija, odobreno je 40 projekata ukupne vrijednosti 6,7 miliona eura, od čega crnogorski korisnici učestvuju u 36 projekata s budžetom od 1,2 miliona eura. Realizacija svih projekata otpočela je 1. februara 2024. godine i trajaće 12 mjeseci, odnosno do 31. januara 2025. godine.

Nastavljena je realizacija 5 strateških projekata ukupne vrijednosti 25 miliona eura, od čega je za potrebe crnogorskih institucija opredijeljeno preko 7 miliona eura. U prostorijama Ministarstva evropskih poslova je 12. februara 2024. godine organizovan sastanak sa crnogorskim partnerima, u cilju razmatranja trenutnog statusa i izazova u sprovođenju projekata. Projekti su usmjereni na osnaživanje sektora turizma, unapređenje prekogranične saradnje i koordinacije u oblasti civilne zaštite, poboljšanje evropske međupovezanosti uz promociju zelene i održive mobilnosti, poboljšanje dostupnosti kvalifikovanih kompetencija i vještina na tržištu rada, sa posebnim osvrtom na plavu ekonomiju, kao i jačanje kapaciteta i efikasnosti javnih institucija u odgovoru na potrebe građana/teritorijalnih potreba područja saradnje.

Partnerske države su usaglasile tekst Poziva za dostavljanje standardnih projekata, koji je Odbor za nadgledanje usvojio putem pisane procedure 18. marta 2024. godine. Ukupna vrijednost poziva je 38,3 miliona eura, a njegovo raspisivanje se očekuje u narednom izvještajnom periodu.

Tokom sastanka Odbora za nadgledanje **Interreg IPA Jadransko-jonskog programa (ADRION)**, koji je održan u Zagrebu 19-20. februara 2024. godine, za finansiranje je odobreno ukupno 67 projekata u okviru Prvog poziva, ukupne vrijednosti 85,5 miliona eura. U 54 projekta učestvuje 61 partner iz Crne Gore, i za njih je opredijeljen iznos od 8,34 miliona eura. Budući da je tokom marta otpočeo proces ugovaranja i optimizacije budžeta odobrenih projekata, Zajednički sekretarijat je 14. marta 2024. godine organizovao Seminar za vodeće partnere (onlajn), kako bi korisnicima približio vremensku dinamiku i plan rada na optimizaciji projektnih aplikacija i ugovaranju projekata.

Ministarstvo evropskih poslova je 25. marta organizovalo Inicijalni sastanak za korisnike projekata odobrenih u okviru Prvog poziva. Tokom sastanka, predstavnici MEP-a predstavili su vidove podrške koje u saradnji sa Zajedničkim sekretarijatom pružaju u cilju uspješne implementacije projekata, dok su korisnici predstavili sadržaj projekata i glavne aktivnosti.

Tehnički sastanak nacionalnih kontakt osoba, sa ciljem usaglašavanja sadržaja Priručnika za implementaciju tehničke podrške, održan je 28. marta 2024. godine.

U okviru **Programa Dunavskog regiona**, nastavljeno je ugovaranje projekata odobrenih u okviru Prvog poziva. Poziv je sproveden kroz dvije faze i uslovno je odobreno 60 projekata, čija ukupna vrijednost iznosi 114,3 miliona eura. Trideset i sedam crnogorskih institucija učestvuje u 31 projektu, čija će implementacija biti usmjerena na razvoj održivih rješenja u oblasti inovacija i digitalizacije, ekologije, efikasnog korišćenja energije, a takođe i u oblasti turizma i kulture. Ukupan budžet predviđen za aktivnosti crnogorskih partnera iznosi 5,3 miliona eura.

Drugi poziv za dostavljanje predloga projekata, kao i Prvi poziv u okviru Instrumenta za podršku razvoju projekata u okviru kojih se finansiraju projekti namijenjeni razvoju projektnih ideja koji imaju za cilj realizaciju prioriteta definisanih Akcionim planom za EU strategiju Dunavskog regiona, objavljeni su 2. novembra 2023, dok je rok za dostavljanje projektnih predloga trajao do 4. aprila 2024. godine.

Redovni mjesečni sastanak mreže nacionalnih kontakt osoba održan je u onlajn formatu 13. marta 2024. godine.

U okviru **Interreg Euro-Mediteranskog programa 2021-2027**, započeta je implementacija 14 projekata odobrenih u okviru Drugog poziva za tematske projekte. Šesti koordinacioni sastanak nacionalnih kontaktnih osoba održan je 11. januara 2024. godine u onlajn formatu. Predstavnici Ministarstva evropskih poslova prisustvovali su i osmom sastanku Odbora za nadgledanje programa Interreg Euro-MED, 22. februara 2024. godine (onlajn), na kojem su odobreni uslovi Četvrtog poziva za tematske projekte. Poziv je bio otvoren od 12. marta do 12. juna 2024. godine, a tim povodom je 18. marta 2024. godine organizovan Info dan u Podgorici.

Sastanak Regionalne koordinacione grupe, kreirane na nivou Programa, održan je 13. marta 2024. godine u onlajn formatu, s ciljem unapređenja sprovođenja Strategije za jačanje rezultata na prostoru zemalja korisnica IPA fonda. Predstavnici MEP-a su prisustvovali prvom sastanku projekta ProLIGHT, u kojem je Opština Tuzi vodeći partner, kao i nizu tehničkih seminara Programa, radi pružanja adekvatne podrške stranama zainteresovanim za učešće u Četvrtom pozivu programa Interreg Euro-MED.

Tokom izvještajnog perioda, održan je i bilateralni sastanak predstavnika MEP-a sa službenicima ZS-a radi planiranja budućih programskih sastanaka i aktivnosti, koji će se održati u Crnoj Gori, a koji uključuju sva programska tijela.

U okviru programa **URBACT IV 2021-2027**, 10. januara otvoren je Drugi poziv za mreže za prenos inovacija, u trajanju do 20. marta 2024. godine. Predstavnici MEP-a su ovim povodom prisustvovali onlajn seminaru Zajedničkog sekretarijata, koji je organizovan 6. januara 2024. godine. U cilju informisanja crnogorskih opština i relevantnih opštinskih tijela o pojedinostima programa, u Podgorici je 7. februara održan Info dan.

Kada je riječ o programu **Interreg Evropa**, Ministarstvo evropskih poslova je 1. februara 2024. godine dobilo obavještenje da je Generalni direktorat za politiku susjedstva i pregovore o proširenju (DG NEAR) odobrio 10 miliona eura IPA sredstava programu Interreg Evropa povodom uključivanja IPA zemalja, i da je postupak izmjene i usvajanja Programskog dokumenta (*Cooperation Programme*) u toku. S tim u vezi, 21. februara 2024. godine, predstavnice Ministarstva evropskih poslova prisustvovali su onlajn događaju na kojem je predstavljeno svih sedam država koje su se pridružile programu (5 IPA zemalja, Ukrajina i Moldavija), dok su potencijalni korisnici imali priliku da se upoznaju sa mogućnostima programa.

Ministarstvo evropskih poslova je tokom izvještajnog perioda krenulo sa aktivnim informisanjem korisnika o mogućnostima koje se nude u okviru Programa. Uslijedile su najave poziva koji su otvoreni za korisnike Crne Gore od 20. marta do 7. juna 2024. godine: Restriktivni (namijenjen isključivo državama kandidatima koje su se nedavno priključile programu, uključujući i Crnu Goru) i standardni, Treći poziv za dostavljanje projektnih predloga. Takođe povodom predstavljanja Trećeg poziva, predstavnic MEP-a učestvovala je na događaju koji je 20. i 21. marta 2024. godine organizovan u Antverpenu, u Belgiji.

5.3. Tvining i Tajeks

Kada je **Tvining instrument** u pitanju, tokom izvještajnog perioda objavljeni su pozivi za podnošenje ponuda za tri tvining projekta koji se finansiraju sredstvima iz IPA 2022 programa: 1) za komplementarnu podršku u iznosu od 1,5 miliona eura iz direktne budžetske podrške za integrisano upravljanje granicom, čiji je korisnik Ministarstvo unutrašnjih poslova; 2) za projekat *Jačanje administrativnih kapaciteta Instituta za lijekove i medicinska sredstva Crne Gore u vezi sa zahtjevima pristupanja EU*, čiji je korisnik Institut za lijekove i medicinska sredstva, u vrijednosti od 250,000 eura i 3) za projekat čiji je korisnik Odjeljenje za suzbijanje nepravilnosti i prevara Ministarstva finansija (AFCOS), *Dalje unapređenje funkcionisanja crnogorskog AFCOS sistema u cilju efikasne zaštite finansijskih interesa EU*, u iznosu od 250,000 eura.

Dodatno, posredstvom **Instrumenta za tehničku podršku i razmjenu informacija – Tajeks (TAIEX)**, za crnogorske korisnike je organizovano ukupno 12 događaja (4 radionica, 5 ekspertske misije i 3 studijskih posjeta), uz ekspertsku podršku država članica EU.

5.4. Makroregionalne strategije

U okviru sprovođenja Strategije Evropske unije za Jadransko-jonski region (EUSAIR), crnogorski predstavnici su učestvovali na sljedećim događajima:

- Sastancima nacionalnih koordinatora i Upravnog odbora EUSAIR-a, u Zagrebu, Hrvatska, 21-22. februara;
- Sastanku Tematske radne grupe 4 (Održivi turizam) u Zagrebu, Hrvatska, 24-25. oktobra;
- Koordinacionom sastanku Tematske radne grupe 3 (Kvalitet životne sredine), u Zagrebu, Hrvatska, 6-10. marta i koordinacionom sastanku i konferenciji „Biodiverzitet i zaštita mora u EUSAIR-u: doprinos Strategiji EU za biodiverzitet 2030“, u Briselu, Belgija, 13-14. marta 2024. godine.

U cilju obezbjeđivanja nastavka tehničke podrške za sprovođenje EUSAIR-a u Crnoj Gori, usaglašen je nacrt Partnerskog sporazuma za projekat EUSAIR FACILITY POINT – Podrška upravljanju EUSAIR-om za unaprijeđenu saradnju.

Kada je riječ o **Strategiji EU za Dunavski region (EUSDR)**, predstavnici Ministarstva evropskih poslova prisustvovali su sastanku Radne grupe prioritetne oblasti 10 – Institucionalni kapaciteti i saradnja, održanom 13. februara u onlajn formatu, a koji se odnosi na prekograničnu zdravstvenu zaštitu u hitnim situacijama.